

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ם, על מנת לחזק את ההתיישבות והצמיחה הדמוגרפית ביישובי המועצה האזורית גולן והמועצה המקומית קצרין, בין היתר, נוכח השפעות מלחמת "חרבות ברזל" על אזור רמת הגולן בהמשך להחלטות הממשלה: מס' 1170 מיום 12.1.2014; מס' 1739 מיום 22.6.2014; מס' 864 מיום 26.12.2021 כפי שתוקנה בהחלטות הממשלה מס' 1274 מיום 14.01.2024, מס' 2105 מיום 04.08.2024, מס' 2566 מיום 15.12.2024 ומס' 3549 מיום 04.12.2025 (להלן: "החלטה 864"), ובהמשך להחלטות הממשלה מס' 2755 מיום 16.2.2025, מס' 2330 מיום 31.10.2024 ומס' 3556 מיום 4.12.2025 לאשר תכנית המשך לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא במועצה אזורית גולן ובמועצה המקומית קצרין כמפורט בהחלטה זו להלן.

מטרת העל של התוכנית

חיזוק ההתיישבות והצמיחה הדמוגרפית במועצה אזורית גולן ובמועצה מקומית קצרין, באמצעות הגדלת היצע יחידות דיור, פיתוח תשתיות ומבני ציבור, חיזוק מנועי הצמיחה הכלכליים ושיפור השירותים לתושבים. במסגרת זו יקודמו הקמה ושיווק של 3,000 יחידות דיור חדשות ביישובים קיימים במועצה אזורית גולן ובקצרין עד לשנת 2031, זאת באמצעות הגדלת היצע המגורים והרחבת ההתיישבות ברשויות ההחלטה, חיזוק התשתיות האזוריות התומכות בצמיחה דמוגרפית וכלכלית, פיתוח מנועי צמיחה והגדלת התעסוקה באזור, שיפור השירותים לתושבים וחיזוק איכות החיים באזור, וכן חיזוק הרשויות המקומיות והגדלת יכולתן להוביל צמיחה אזורית. הצעדים הכלולים בהחלטה זו נועדו ליצור את התנאים התכנוניים, התשתיתיים והכלכליים הנדרשים לעמידה ביעד זה ולחיזוק האזור כמרחב מגורים, תעסוקה ופיתוח אזורי.

בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), תשס"ט-2009, מוכרזים יישובי המועצה האזורית גולן והמועצה המקומית קצרין כיישובים בעלי עדיפות לאומית לעניין החלטה זו, ומהשיקולים המפורטים בה, תוך קביעת חלק מכלי הסיוע ליישובי ההחלטה או מי מהם, על פי העניין, לפי מאפייני היישובים והשיקולים המקצועיים הרלוונטיים, כאשר חלק מכלי הסיוע בהחלטה יופעלו בנפת גולן אשר מוכרזת גם היא כאזור עדיפות לאומית לעניינים אלו.

1. הגדרות

- א. **יישובי ההחלטה** – כלל היישובים המפורטים בנספח א' להחלטה;
- ב. **"רשויות ההחלטה"** – המועצה המקומית קצרין והמועצה האזורית גולן;

הגדלת היצע המגורים והרחבת ההתיישבות ברשויות ההחלטה

2. תמריצים לעמידה ביעדי גידול ביח"ד

לשם עמידה במטרת העל של התוכנית ובמסגרתה קידום הקמה ושיווק של 3,000 יח"ד ברשויות ההחלטה עד שנת 2030, יינתנו לרשויות ההחלטה תמריצים לטובת עידוד עמידה ביעדים בהתאם ליעדי שיווק יחידות דיור ביישובי ההחלטה, המפורטים בנספח ב' להחלטה (להלן: "יעדים דמוגרפיים") ולצורך כך:

- א. יוקצה לרשויות ההחלטה תקציב תמרוץ בהתאם להיקף עמידתן ביעדים הדמוגרפיים.
- ב. העמידה ביעדים הדמוגרפיים בפועל תימדד על ידי צוות של מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר בחודש נובמבר של כל שנת תקציב בין השנים 2026-2029, בשנת התקציב 2030 תימדד העמידה ביעדים הדמוגרפיים בשתי נקודות זמן בחודש מאי ובחודש נובמבר, במרחב העירוני לפי נתוני שיווקים בבנייה חדשה, ובמרחב הכפרי שיווק על פי מתווה סעיף 8.6 של רמ"י ותיקון 8 לפקודת האגודות השיתופיות, כלומר פרסום המכרז ע"י רמ"י או אישור וועדת קבלה אזורית לגבי אכלוס יח"ד חדשות יאפשר את מתן התמריצים במרחב הכפרי. בהתאם יוקצה תקציב התמרוץ לרשויות לפי היקף העמידה ביעדים בפועל במועד הבדיקה, לפי הנוסחה המפורטת בסעיף ד' להלן.
- ג. יוקצה סך של 23,333 ש"ח בגין כל יחידת דיור, ששווקה, כאמור בסעיף ב', כאשר ככל שבאותה שנה סכום ההקצאה הכולל לרשויות ההחלטה יעלה על התקציב שהוקצה לכך כאמור בסעיף (ט) להלן, ניתן יהיה להכיר במספר יח"ד ששווקו ביתר, לצורך הקצאה בשנה העוקבת.
- ד. תקציב התמרוץ למועצה המקומית בקצרין יועבר על ידי מנהלת "תנופה לצפון" ותקציב הסיוע למועצה האזורית גולן יועבר על ידי משרד הבינוי והשיכון וליישובי המועצה ע"י משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות (להלן: **משרד ההתיישבות**), והכל בכפוף לאישור תוכנית עבודה כאמור בסעיף ז' ובהתאם אליה. התמרוץ למועצה האזורית גולן ישמש חציו למועצה וחציו ליישובי המועצה בהם שווקו יח"ד לפי סעיף (ב) לעיל.
- ה. כתנאי להקצאת התקציב לתמרוץ, יגישו רשויות ההחלטה תכנית עבודה שנתית או רב-שנתית, אשר תכלול פעולות התומכות בקידום היעדים הדמוגרפיים ומשיכת אוכלוסייה חדשה ליישובים, ובכלל זה בתחומי הפיתוח הכלכלי, שדרוג תשתיות ומבני ציבור המשרתים את הבנייה החדשה ביישובי ההחלטה, והנגשת שירותים לתושבים. התכנית לעניין מועצה מקומית קצרין תוגש התוכנית ותאושר על ידי מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר; במועצה האזורית גולן, תוכנית העבודה תוגש ברמת המועצה למשרד הבינוי והשיכון ותאושר על ידו בהסכמת מינהלת תנופה, וברמת היישובים תוגש תכנית העבודה למשרד ההתיישבות ותאושר על ידו, בהסכמת מינהלת תנופה.
- ו. יובהר כי תקציב התמרוץ לפי סעיף זה ייועד למימוש התכנית כאמור, ולא ישמש למימון הוצאות שוטפות של רשויות או יישובי ההחלטה.
- ז. בגין יישובי מועצה אזורית גולן בהם מתוכנן שיווק של יחידות דיור, ואשר אושרו להם עלויות פיתוח ע"י משרד הבינוי והשיכון, יינתן קדם מימון לפי הסכומים הנקובים בסעיף ח', ולא יותר מ-40 אחוז מהסכום המיועד עבור כלל יח"ד בתוכנית, והכל עבור שימושים שיאושרו בתוכנית העבודה כאמור בסעיף ה'.
- ח. לצורך יישום סעיף זה, יוקצה סך של 70 מיליוני ₪ בשנים 2026-2030 מתוך התקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, בהתאם לעמידה ביעדי השיווק ובהתאם לפריסה התקציבית להלן:

שנה	2026	2027	2028	2029	2030
סכום	4.7	10.5	12.8	15.2	26.8

- י. על אף האמור בסעיף ו, לטובת עידוד הרשות המקומית קצרין לשימוש בתקציב התמרוץ לפרויקטים כלכליים מניבים לרשות וזאת במסגרת סמכויותיה על פי דין, תוכל הרשות לקבל תקציב לתמרוץ לפרויקטים אלה באמצעות הגשת בקשה מתאימה למשרד הנגב והגליל כחלק ממבחני תמיכה למנועי צמיחה כלכליים ברשויות המקומיות; אישור הפרויקט יהיה בהסכמת מינהלת תנופה ועם אישור

הפרויקט יוסיף משרד הנגב והגליל מתקציבו לפרויקט 15% מתקציב התמרוץ שאושר ע"י מינהלת תנופה; בפרויקטים כאמור יועבר תקציב התמרוץ ממינהלת תנופה באמצעות משרד הנגב והגליל. לצורך כך, משרד הנגב והגליל יקצה תקציב בגובה של עד האמור להלן:

שנה	2026	2027	2028	2029	2030
סכום		1	1.5	1.9	1.8

3. על מנת לחזק את מעמדה של קצרין כמוקד עירוני מרכזי בנפת הגולן ולתמוך בעמידה ביעדי הצמיחה הדמוגרפית שנקבעו בהחלטה זו:

א. להקצות למועצה המקומית קצרין, באמצעות משרד הפנים, סך של 2.5 מיליון ש"ח, בפריסה שווה בין השנים 2026–2030 לצורך קידום ועדכון תכניות בניין עיר בקצרין עד לאישורן במוסדות התכנון המחוזיים. לצורך כך יוקצה למשרד הפנים סך של 2.5 מיליון ש"ח מתוך התקציב האמור בסעיף 72 להחלטה בפריסה שווה בין השנים 2026-2030.

ב. הסכם גג קצרין – על מנת להביא לחיזוק מעמד קצרין כמוקד עירוני משמעותי בגולן משרד הבינוי והשיכון יקדם, בהסכמת הרשות המקומית קצרין, הסכם גג להאצת שיווק יחידות עתידיות בקצרין. להטיל על משרד הבינוי והשיכון, בשיתוף רשות מקרקעי ישראל, לפעול לאיתור ולתכנון שטחים נוספים לפיתוח מגורים במועצה המקומית קצרין, זאת לצורך הבטחת המשך תהליך הפיתוח והגידול הדמוגרפי של היישוב.

ג. משרד הביטחון, בשיתוף עם מינהל התכנון והמועצה המקומית קצרין, יגבשו מתווה לשחרור הדרגתי של שטחי אש במרחב 'אחמדיה' לטובת פיתוח היישוב. שחרור שטחי האש ושינוי ייעודם התכנוני יבוצעו באופן מדורג, בהתאם לשלביות פיתוח העיר בפועל ותוך סנכרון עם תוכניות הבינוי המאושרות והעתידיות של קצרין בתוך שטח אש אחמדיה. לוחות הזמנים וסדרי העדיפויות לשחרור כל שלב יתואמו ויאושרו במשותף על ידי נציגי משרד הביטחון, משרד האוצר, מינהל התכנון והמועצה המקומית קצרין. יובהר, כי פינוי המוקשים ו/או הנפלים משטחי האש 'אחמדיה' יתוקצב באמצעות חתימת הסכם של יזם מול משרד הביטחון במסגרתו יתחייב היזם לשאת בעלות הפינוי, או לחילופין ממקור תקציבי אוצרי.

ד. לרשום את הודעת משרד הביטחון כי יפעל לחזק את הביטחון ותחושת הביטחון בקצרין באופן הבא:

- 1) להקצות עד 0.5 מ"ח מתקציבו בשנת 2026 לשיפוץ מקלטים ציבוריים. תכנית העבודה לשיפוץ המקלטים תתואם עם פיקוד העורף.

- 2) להקצות 0.5 מ"ח מתקציבו לייצור ופיזור מיגוניות במרחב הציבורי ברחבי המועצה, בתיאום עם פיקוד העורף.

- 3) להנחות את משרד הביטחון להקצות מתקציבו סכום של 600,000 ש"ח לטובת מרכיבי בטחון משלימים לקצרין, דוגמת רחפנים ואמצעי תצפית, שישמשו למוכנות לחירום, בהתאם לכללים ולהוראות של משרד הביטחון לעניין מרכיבי ביטחון.

ה. להנחות את משרד הביטחון לפעול לעידוד וקידום גרעיני נח"ל בגולן ובקצרין בשיתוף צה"ל. וכן לפעול לקידום ועידוד מכינות קדם צבאיות בשיתוף משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות, תכניות אופק, מסגרות שנת שרות וישיבות הסדר בשיתוף משרד החינוך, ותוכניות לצעירים לרבות עולים באזור הגולן ובעיר קצרין, וזאת לצורך עיבוי וחיזוק היישובים והגברת התמיכה ההיקפית בקהילות השונות ברמת הגולן.

4. להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות למועצה המקומית קצרין סך של 26.12 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026–2027, לצורך המשך היערכות הרשות המקומית לגידול הדמוגרפי הצפוי, לרבות פיתוח קווי ביוב והקמת פארק ארכיאולוגי ברובע וכן שיקום מבנים ותשתיות, הקמת קריית ספורט אזורית, חידוש השוק העירוני, ביצוע תשתיות ומבני ציבור המשרתים את הבנייה החדשה ותגבור פעילות הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה. אופן השימוש בתקציב ותיעדוף הפרויקטים ייקבעו בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון", ובכפוף לתכנית עבודה שתוגש על ידי הרשות המקומית ותאושר על ידי משרד הבינוי והשיכון ומנהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יוקצה למשרד הבינוי והשיכון סך של 23.62 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, וכן 2.5 מיליון ש"ח מתקציב משרד הבינוי והשיכון, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026–2027.
5. להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות להקצות למועצה האזורית גולן סך של 50 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026–2027, לצורך סיוע בתכנון, הקמה, שיפוץ, שדרוג, והצטיידות של מבני ציבור אזוריים במרחב המועצה, לפיתוח אזורי תעסוקה ביישובים, ולמרכיבי בטחון להגנה על שטחים חקלאיים (כגון גדרות, מצלמות). אופן השימוש בתקציב ותיעדוף הפרויקטים ייקבעו בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון", ובכפוף לתכנית עבודה שתוגש על ידי המועצה האזורית גולן ותאושר על ידי משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות ומנהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יוקצה למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות סך של 50 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו בפריסה שווה בין השנים 2026–2027.
6. להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות להפעיל תכנית למעטפת קליטה, פיתוח וליווי קהילתי ביישובי המועצה בשנים 2026–2030. תוכן התכנית, רכיביה ואופן הפעלתה ייקבעו בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יקצה משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות 5 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה בין השנים 2026–2030, ויוקצו לו 5 מיליון ש"ח נוספים מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, בפריסה שווה בין השנים 2026–2027.
7. להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות לעודד פעולות שיפוץ ופיתוח של מבנים שבהם פועלים גרעינים משימתיים ברשויות ההחלטה בשנת 2026. לצורך כך יוקצה למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות סך 1 מיליון ש"ח בשנת 2026 מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה.
8. לצורך עידוד מעבר אוכלוסייה ליישובי ההחלטה, לרבות באמצעות פעולות שיווק והנגשת מידע, וכוח אדם ייעודי, להנחות את משרד הבינוי והשיכון להקצות סך של 14 מיליוני ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026–2030, כאשר החלוקה התקציבית תהיה שווה בין רשויות ההחלטה, והפעילות שתבוצע, תבוסס על תכנית עבודה שתגובש בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון", ובכפוף לנוהל כללי מיתוג של משרד הבינוי והשיכון. לצורך כך יקצה משרד הבינוי והשיכון 6 מיליון ש"ח מתקציבו, ויוקצו לו 8 מיליון ש"ח נוספים מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם, בפריסה שווה בין השנים 2026–2030.
9. להנחות את משרד הנגב והגליל והחוסן הלאומי (להלן: **משרד הנגב והגליל**) להקצות למועצה מקומית קצרין סך של 3 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026–2027, לטובת חיזוק הביקוש למגורים במועצה המקומית קצרין לרבות עידוד מעבר אוכלוסייה ליישוב, התוכנית תגובש בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון", בכפוף לנהלים שייקבעו לעניין זה על ידי המשרד. לצורך כך יקצה משרד הנגב והגליל 3 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה בין השנים 2026 – 2027.
10. לתקן את סעיף 7(ה) להחלטה 864 כך שבסיפא יתווסף "הרשות תהיה רשאית לעשות שימוש בתקציב האמור גם לצורך שדרוג מבני ציבור שישמשו את אוכלוסיית רובעי 12 ו-13 בקצרין".

חיזוק התשתיות האזוריות התומכות בצמיחה דמוגרפית וכלכלית

11. להנחות את משרד התחבורה והבטיחות בדרכים לגבש ולקדם תכנית ייעודית לפיתוח התחבורה במועצה האזורית גולן ובמועצה המקומית קצרין. התכנית תגובש בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון", ותכלול, בין היתר, שדרוג צמתים מסוכנים, הסדרת נקודות העלאה והורדה של תלמידים בסמוך למוסדות חינוך, וקידום תכנון הקמת מסוף נוסעים מרכזי בקצרין, תוך בחינת מיקום מיטבי לטובת צרכי הנוסעים והתחבורה הציבורית על ידי הרשות הארצית לתחבורה ציבורית בשיתוף רשויות ההחלטה וכן פיתוח ושדרוג כבישים הנדרשים לתמיכה בפיתוח העירוני והאזורי, והכל בהתאם לתעדוף ולכללי משרד התחבורה ונהליו. לצורך כך יוקצה סך של 31 מיליון ש"ח, מתוכם 10 מיליון ש"ח מתקציב משרד התחבורה והבטיחות בדרכים בפריסה שווה בין שנים 2027-2029 אשר ימומנו מתקציב הרשות הארצית לתחבורה ציבורית, סל "שותפים לדרך" או תקציבי מוקדי סיכון וכשלים ברשת, ו- 21 מיליון ש"ח נוספים בפריסה שווה בין השנים 2027-2029 מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו.

12. לרשום את הודעת הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן – רשות המים) כי תתקצב, בין היתר, בהתאם ל"תכנית אב ארצית למשק הקולחים" ו"תכנית ארוכת טווח למשק הביוב" שגיבשה, ובהמשך לסעיף 2 א' להחלטת ממשלה מס' 1170 מיום 12.1.2014 בנושא "תכנית לפיתוח החקלאות בגולן":

א. תמיכה בפיתוח, שיקום ושדרוג תשתיות ביוב בתחום מועצה אזורית גולן. לצורך כך, יוקצה לרשות המים סך של 10 מיליון ש"ח בשנת 2027, מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, התמיכה תינתן בחלוקה של עד 60% מענק והיתרה בהון עצמי של ספק שירותי הביוב, בהתאם לנוהלי רשות המים, ובלבד שהובטחה הקצאת הכספים למשק מים וביוב בדרך המקובלת על משרד האוצר ורשות המים, ובכלל זה בדרך קיומו של משק כספים סגור

ב. תמיכה בפיתוח תשתיות אספקת מים נחותים למטרת חקלאות בתחום מועצה אזורית גולן לצורך כך, תקצה רשות המים מתקציבה סך של 15 מיליון ₪ בשנים 2026-2027 לטובת השתתפות במימון הקמת התשתיות הדרושות, בשיעור של עד 50% מעלות הפרויקט, בהתאם לנוהלי רשות המים.

13. להנחות את מינהל אזורי תעשייה במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לטובת פרויקט שדרוג ולשיפוץ מרכזים מסחריים בקצרין, במטרה לשפר את פני העיר והשירות לתושב. לצורך כך יוקצה למינהל אזורי תעשייה סך של 4.7 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027, מהם 4 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, ו- 0.7 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה, שניהם בפריסה שווה כאמור.

הגנת סביבה

14. להאריך עד לסוף שנת 2030 את תוקף סעיף 63 בהחלטת ממשלה מס' 864 מיום 26.12.2021 בנושא "תכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי המועצה האזורית גולן וקצרין לשנים 2022 - 2025" (להלן - החלטה 864) ואת תוקף סעיף 63 בהחלטה 864, כפי שתוקנה בהחלטת ממשלה מס' 2566 מיום 15.12.2024 בנושא "תוכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי המועצה האזורית גולן ובקצרין לשנים 2022 - 2025 - תיקון החלטות ממשלה", ובתיקון זה – בסיפה של שני הסעיפים יבוא: " ובכפוף לקיום יתרות תקציב מספקות בקרן".

15. להנחות את המשרד להגנת הסביבה, להקצות מתקציבו למועצה אזורית גולן, סך כולל של 2.5 מלש"ח, בפריסה שווה במהלך השנים 2026-2030, לטובת מימון ייעוץ סביבתי בתחום התכנון ורישוי הבנייה וביצוע פיקוח, בקרה וייעוץ בנושא מוכנות הרשויות המקומיות לטיפול באירועי חירום סביבתיים, בכלל יישובי ההחלטה

16. בהמשך לסעיף 64 להחלטה 864 להנחות את המשרד להגנת הסביבה להקצות מתקציבו, בפריסה שווה במהלך השנים 2027-2030, למועצה המקומית קצרין סכום כולל של עד 1 מלש"ח ולמועצה האזורית גולן סכום כולל של עד 2 מלש"ח, עבור יישום תוכנית להיערכות לשינוי אקלים הנמצאת בהכנה לפי סעיף 64 להחלטה 864, עבור מרכיבים ובתנאים שיקבע המשרד.

17. להנחות את המשרד להגנת הסביבה, להקצות מתקציבו למועצה המקומית קצרין, בשנת 2026, סכום של עד 2 מלש"ח, עבור הקמה ותפעול של מערך לטיפול ומיחדוש של גרוטאות וריהוט ישן בהתאם לתוכנית שתוגש על ידי המועצה המקומית קצרין למשרד להגנת הסביבה ותאושר על ידו, ובתנאים שיקבע המשרד. הקצאת התקציב האמור בסעיף זה, מותנית בהקצאת תקציב (מאצינג) ע"י המועצה המקומית קצרין בגובה של 10% מסך התקציב שיוקצה ע"י המשרד עבור סעיף זה.

18. להנחות את המשרד להגנת הסביבה להקצות מתקציבו למועצה האזורית גולן ולמועצה המקומית קצרין, בשנת 2027, סכום כולל של עד 1.5 מלש"ח, עבור תמיכה בחקירה ושיקום אקולוגי של שטחים מופרים וקרקעות מזוהמות בהתאם לתנאים ולהנחיות של המשרד להגנת הסביבה. חלוקת התקציב בין שתי המועצות תהיה באופן יחסי להיקף השטחים הרלוונטיים בכל רשות, בהתאם לאמות המידה שיקבע המשרד להגנת הסביבה.

19. להנחות את המשרד להגנת הסביבה להקצות מתקציבו, בשנת 2027, למועצה המקומית קצרין סכום של עד 150 אלש"ח ולמועצה האזורית גולן סכום של עד 350 אלש"ח, עבור ביצוע פעולות חינוך סביבתיות.

20. להנחות את המשרד להגנת הסביבה, להקצות מתקציבו סך כולל של עד 5 מלש"ח, בפריסה שווה במהלך השנים 2027-2028 לטובת הסרת גגות אסבסט צמנט והחלפתם בגגות חליפיים במבני מגורים ובמבני ציבור ברשויות ההחלטה בהתאם לאמות מידה ותנאים שיקבע המשרד להגנת הסביבה.

פיתוח מנועי צמיחה כלכליים והגדלת התעסוקה

אקדמיה, חדשנות וכלכלה

21. בהמשך לאמור בסעיף 52 להחלטה 864, להנחות את משרד הנגב והגליל לתמוך בעיריית קצרין בסך של 55 מלש"ח, בפריסה שווה, בין השנים 2026-2027 לטובת יצירת התשתית הפיזית שתאפשר את הרחבת המענים של אוניברסיטת קריית שמונה בקצרין לעניין הוראת רפואה וטרינרית, בין היתר, באמצעות הקמה הצטיידות והפעלה של מוקד לטיפולים וטרינריים בבעלי חיים, ומבנה להוראת רפואה וטרינרית בכפוף לאישור אגף תקציבים ומנהלת תנופה לצפון, והכל בהתאם לכך שאוניברסיטת קריית שמונה תפעל בהתאם לדרישות והנחיות ות"ת. לצורך כך יוקצה למשרד הנגב והגליל סך של 47 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2027 מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, והמשרד יקצה מתקציבו סך של 8 מלש"ח בין השנים 2026-2027 בפריסה שווה כאמור.

22. להנחות את משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה להפעיל תכנית להגדלת פעילות ותשתיות מחקר יישומי ברשויות ההחלטה בהיקף של 9.4 מיליון ש"ח, בפריסה שווה בין השנים 2026-2030. התקציב יחולק על בסיס מצוינות, אמות המידה ייקבעו בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון" ואגף תקציבים תוך שימת דגש על פעילות ותשתיות מחקר יישומי התורמות לכלכלה ולחדשנות האזורית, ובכפוף לכל דין. לצורך יישום האמור, יקצה משרד החדשנות, המדע והטכנולוגיה 1.4 מיליון ש"ח מתקציבו, ויוקצו לו 8 מיליון ש"ח נוספים מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, שניהם, בפריסה שווה בין השנים 2026-2030. יובהר כי המשרד יפעל במסגרת סמכויותיו הקיימות ובין היתר, לא יעסוק בקידום חדשנות טכנולוגית (כהגדרתה בחוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד-1984) בתעשייה.

23. להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, להקצות למועצת קצרין סך של 28 מיליון ₪, לתכנון בינוי הצטיידות והפעלת מבנה חדשנות בקצרין בכפוף לסמכויות הרשות המקומית על פי דין, בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון". לשם כך, יוקצה למשרד הנגב והגליל סך של 22 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, ומשרד הנגב והגליל יקצה מתקציבו סך של 6 מיליון ש"ח, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026–2027.

24. לרשום את הודעת הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית (להלן – רשות החדשנות) כי תפעל בנפת גולן מול קהילות היזמים, קהילות החדשנות, מרכזי החדשנות, גופי המו"פ, מכוני המחקר והתשתיות להרצת פיילוטס וניסויים, על בסיס יתרונות יחסיים אזוריים, על מנת לעודד הקמה וצמיחה של חברות הזנק והגדלת היקף משרות ההייטק ברשויות ההחלטה, וזאת באמצעות הגברת הנגישות של חוקרים, יזמים וחברות למסלולי ההטבות המופעלים על ידי רשות החדשנות. אופן מימוש הפעילות כאמור ייקבע בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון". פעילות רשות החדשנות לפי סעיף זה תבוצע בהתאם להוראות החוק לעידוד מחקר, פיתוח וחדשנות טכנולוגית בתעשייה, התשמ"ד–1984, לסמכויותיה ולאמצעים העומדים לרשותה, ומבלי לגרוע מסמכויות האורגנים שלה. לצורך כך יוקצה סך של 5 מיליון ש"ח מתקציב הרשות, ויוקצה לרשות סך של 15 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026–2029.

25. להנחות את הרשות להשקעות ולפיתוח התעשייה במשרד הכלכלה והתעשייה (להלן: הרשות להשקעות) לגבש ולהפעיל בשנים 2026–2030 מסלול המיועד לעודד הקמה, הרחבה או העתקה מיישוב או אזור שאינו יישוב או אזור עדיפות לאומית, של מפעלי תעשייה שאינם עומדים בתנאי הזכאות לפי החוק לעידוד השקעות הון, התשי"ט–1959 (להלן – החוק לעידוד השקעות הון), אל רשויות ההחלטה. לצורך כך תקצה הרשות להשקעות סך של 2.5 מיליון ש"ח מתקציבה, ויוקצה לה סך של 14 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026–2030.

26. להנחות את הרשות להשקעות לגבש ולהפעיל בשנת 2027 מסלול המיועד לעידוד השקעות בטכנולוגיות מתקדמות של מפעלים חקלאיים שיפעלו ברשויות וביישובי ההחלטה ושאינם עומדים בתנאי הזכאות לפי החוק לעידוד השקעות הון והחוק לעידוד השקעות הון בחקלאות, התשמ"א–1981. לצורך כך בשנת 2027 תקצה הרשות להשקעות 0.5 מיליון ש"ח ויוקצה לה סך של 3 מיליון ש"ח באותה שנה מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו.

27. להנחות את הרשות להשקעות לגבש מסלול מענקי סיוע במסגרת הוראת מנכ"ל 4.85 שעניינה תכנית האצה וצמיחה של עסקים ויצירת משרות בשכר גבוה ביישובי הצפון על מנת לתמרץ מעסיקים, שאתרם מצוי או יוקם ביישובי ההחלטה ואזורי התעשייה ברשויות ההחלטה, להעסיק עובדים חדשים בשכר גבוה. לצורך כך תקצה הרשות להשקעות 0.9 מיליוני ₪ מתקציבה, ויוקצה לה סך של 5 מלש"ח מתוך המקור התקציבי האמור בסעיף 72 להלן, שניהם, בפריסה שווה בין השנים 2026–2030.

28. להנחות את הסוכנות לעסקים קטנים ובינוניים לפעול לעידוד, לקידום ולפיתוח עסקים קטנים ובינוניים ברשויות או ביישובי ההחלטה. לשם כך יוקצה סך של 1.77 מלש"ח בשנת 2026, כאשר 0.27 מלש"ח יוקצו על ידי משרד הכלכלה והתעשייה מתקציבו וסך של 1.5 מלש"ח מתוך המקור התקציבי האמור בסעיף 72 להלן.

29. להנחות את מינהל אזורי תעשייה במשרד הכלכלה והתעשייה לפעול לפיתוח ולחיזוק אזורי התעשייה ברשויות ההחלטה, כמפורט להלן:

א. אזור התעשייה בני יהודה (שלב ב')

1) לפעול לתכנון, לפיתוח, לשדרוג ולביצוע סקרי היתכנות להרחבת אזור התעשייה. לצורך כך

יוקצה למינהל אזורי תעשייה בשנת 2027. מהם 5 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72

להחלטה, ו-0.9 מיליון ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה.

2) לתקצב החזר הוצאות פיתוח ליזמים הפועלים באזור התעשייה. לצורך כך יוקצה למינהל

אזורי תעשייה 10 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, וסך של 1.8 מיליון

ש"ח מתקציב משרד הכלכלה והתעשייה, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026-2029.

ב. אזור התעשייה קצרין - להנחות את מינהל אזורי תעשייה במשרד הכלכלה והתעשייה לסייע בהחזר

הוצאות פיתוח ליזמים הפועלים באזור התעשייה קצרין. לצורך כך יוקצה למינהל אזורי תעשייה בשנת

2026 סך של 14 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, ו-2.5 מיליון ש"ח מתקציב משרד

הכלכלה והתעשייה, באותה שנה.

תיירות

30. להנחות את משרד התיירות, בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון", לפעול לתכנון, פיתוח ושדרוג תשתיות תיירות

ולפיתוח מנועי צמיחה תיירותיים ברשויות ההחלטה, כדוגמת פארק המעינות סובב קצרין ופארק 890.

הפרויקטים שיוגשו על ידי הרשויות ייבחנו על ידי ועדת משנה של ועדת ההקצאות (להלן - הצת"פ), בהתאם

לנהלי משרד התיירות לפיתוח תשתיות תיירות ציבוריות, ולפי להנחיות הבאות:

א. הרשויות במרחב ההחלטה יוכלו להגיש פרויקטים במסגרת הצת"פ גם מעבר לתקציב הייעודי שהוגדר

בהחלטה זו.

ב. גורם הביצוע בפרויקטים התשתיתיים ייקבע בהתאם לנהלי משרד התיירות, לרבות האפשרות לביצוע

באמצעות הרשות המקומית.

ג. הפיתוח התשתיתי יכלול, בין היתר, פיתוח ושדרוג אתרי עוגן קיימים וחדשים, פיתוח אתרי תוכן וכן יכול

שיכלול פיתוח תשתיות ראש שטח במגרשים בייעוד מלונאי או תיירותי שטרם שוקן, ותכנון סטטוטורי

מפורט של אתרי תיירות שיאושר על פי הדין והנהלים הקיימים.

ד. שיעור השתתפות הרשויות במרחב יעמוד על 10%. ככל והיקף הפרויקטים המצטבר ברשות יעלה על 10

מיליון ₪ תהיה למשרד סמכות להפחית את שיעור המצי"ג.

ה. לצורך יישום סעיף זה יוקצה סך של 28 מלש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, ו-6.6 מלש"ח

מתקציב משרד התיירות, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026-2029. מתוכם, יוקצה סך של 20 מלש"ח

מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, ו-5.4 מלש"ח מתקציב משרד התיירות, למועצה אזורית קצרין

עבור פרויקטים בעלי השפעה מרחבית משותפת, ועבור פרויקטים תיירותיים מקומיים בשטחי ויישובי

המועצה אזורית גולן יוקצה סך של 8 מלש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, ו-1.2 מלש"ח

מתקציב משרד התיירות.

31. להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי להקצות למועצה המקומית קצרין, סך של 8.5 מלש"ח בפריסה

שווה בין השנים 2026 – 2027 להעברת מוזיאון עתיקות הגולן למתחם בית הכנסת העתיק בקצרין. לצורך כך

יקצה משרד הנגב, והגליל סך של 1.5 מיליון ₪ מתקציבו, ויוקצה לו סך של 7 מיליון ש"ח מהתקציב האמור

בסעיף 72 להחלטה זו, שניהם, בפריסה שווה בין השנים 2026-2027.

32. להנחות את משרד הנגב והגליל להקצות סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2026 למועצה המקומית קצרין לטובת

תכנון, בינוי והצטיידות של מתחם מבקרים ותוצרת מקומית בקצרין. לצורך כך, בשנת 2026 יוקצה לו סך של

2 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה.

33. להנחות את הרשות לפינוי מוקשים במשרד הביטחון כי במסגרת תכניות העבודה שלה לשנים 2026-2027

יפנוו שדות המוקשים באזור אתר התיירות כורסי בתיאום עם המועצה האזורית גולן, באופן שיאפשר את

תחילת עבודות הפיתוח באתר עד תום המחצית הראשונה של שנת 2027. לצורך האצת פינוי המוקשים בשנת

2027 תקצה הרשות מתקציבה במשרד הביטחון 4 מיליוני ₪, ויוקצה לה סך נוסף של 4 מיליון ש"ח מהתקציב

האמור בסעיף 72 להחלטה.

34. לרשום את הודעת רשות מקרקעי ישראל כי תפעל לקידום תכנון חדש לתכנית ג/5729 "פארק הירדן דרום" להסדרת השימושים התיירותיים והציבוריים. התכנית תקודם בתיאום עם המועצה האזורית גולן.

חקלאות

35. להנחות את משרד החקלאות וביטחון המזון להקצות 2 מלש"ח בכל שנה בין השנים 2026-2030 למועצה אזורית גולן, לטובת הפעלת תכנית הדרכה ומנטורינג עסקי, ליווי ופיתוח יוזמות שיווק והרחבת חקלאות חדשנית ועתירת הידע במועצה אזורית גולן. יישום התוכנית ייעשה בהסכמת מינהלת "תנופה לצפון" לצורך כך יוקצה למשרד החקלאות סך של 10 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2030 מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו.

36. להנחות את משרד החקלאות וביטחון המזון לפעול להכנת פרוגרמה ולתכנון מחודש של השטחים החקלאיים בתחום המועצה האזורית גולן, לצורך התאמתם להתפתחות החקלאית במועצה ולחיזוק הפעילות החקלאית. תוכן הפרוגרמה, עקרונות התכנון והמלצותיה ייקבעו בהסכמה עם מינהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יוקצה למשרד החקלאות וביטחון המזון סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2026, מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה.

37. כחלק מיישום מדיניות משרד החקלאות וביטחון המזון וכחלק מהצורך לעודד חקלאים חדשים, לגוון גידולים, להאיץ ולשפר את הפיריון של הענפים החקלאיים תוך שילוב טכנולוגיה חדשנית, להפעיל תכנית ייעודית בהסכמת מינהלת "תנופה לצפון" לצורך מתן מענקי השקעה להרחבת משקים חקלאיים (צומח וחי). לצורך כך, בשנת 2027 יקצה משרד החקלאות וביטחון המזון מתקציבו סך של 6 מיליון ש"ח ויוקצה לו סך 23 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה.

38. להנחות את משרד החקלאות וביטחון המזון לגבש תוכנית לשיקום תשתיות בשטחי מרעה נגרעים ולהתאמתם מחדש לגידולים חקלאיים צמחיים, לרבות השקעות הון הנדרשות לצורך מעבר לענפי חקלאות צמחיים. לצורך כך, בשנת 2026 יקצה משרד החקלאות וביטחון המזון מתקציבו סך של 0.5 מיליון ש"ח, ובשנת 2027 יוקצה למשרד החקלאות וביטחון המזון סך של 2 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה.

39. להנחות את משרד החקלאות וביטחון המזון להעביר למשרד הביטחון סך של 3 מיליון ש"ח מתקציבו בשנת 2026, לצורך ביצוע פעולות לפינוי שדות מוקשים בשטח המועצה האזורית גולן באמצעות הרשות לפינוי מוקשים ונפלים, בהיקף של 24 דונם, אשר יאפשרו הכשרת כ-700 דונם קרקע חקלאית.

שיפור השירותים לתושבים וחיזוק איכות החיים באזור

חינוך

40. להנחות את משרד הנגב והגליל לתמוך ברשויות ההחלטה בהקמת והפעלת מרכז STEM בקצרין ו-4 שלוחות של המרכז STEM במועצה האזורית גולן, בין היתר באמצעות הצטיידות, בינוי, תפעול ומימון פעולות נלוות. מתווה ההקמה וההפעלה ייקבע בהסכמה עם מינהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יקצה משרד הנגב והגליל מתקציבו סך של 4.7 מיליון ש"ח ויוקצה לו סך נוסף של 27 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2027-2030.

41. לצורך חיזוק מערכת החינוך ברשויות ההחלטה, להנחות את משרד החינוך ליצור מתווה להפעלת תוכניות מצוינות ומיזמים חינוכיים, לרבות בתחומי הטכנולוגיה, המדעים והחדשנות, במסגרת הלימודים הפורמליים

והן בפעילות בלתי פורמלית לאחר שעות הלימודים בשנות הלימודים תשפ"ז-תש"ץ. מתווה התוכניות ואופן יישומן ייקבעו על ידי משרד החינוך בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יוקצה:

א. תכניות מצוינות - יוקצה למשרד החינוך סך של 14 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם בפריסה שווה השנים 2026-2030.

ב. לטובת מיזמים חינוכיים - יוקצה למשרד החינוך סך של 4 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם בפריסה שווה השנים 2026-2030.

42. להנחות את משרד החינוך לפעול להעצמת אגפי החינוך ומסדות החינוך ברשויות המקומיות בשנות הלימוד תשפ"ז-תש"ץ, באמצעות עידוד שיתופי פעולה בין הרשויות המקומיות לבין גופים חינוכיים. אופן היישום ומתווה שיתופי הפעולה ייקבעו בהסכמה עם מנהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יוקצה למשרד החינוך סך של 3 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, בפריסה שווה בין השנים 2026-2030, בהתאם לאמור להלן:

א. כל רשות תוכל להתקשר לבחירתה עם גוף העוסק בחינוך שזכה במכרז שפורסם על ידי משרד החינוך לשם הפעלת תוכניות חינוכיות בתוכנית הגפ"ן ויעמוד בקריטריונים שייקבעו בנוהל. לחלופין תוכל הרשות ליזום תוכניות חינוכיות שיאושרו על ידי משרד החינוך.

ב. בתקציב האמור ניתן יהיה להשתמש לחיזוק אגף החינוך הרשותי, תוכניות לפיתוח מקצועי לשדרת הניהול הבית ספרית, הפעלת תוכניות המעודדות חדשנות מקצועית, פיתוח מקצועי של עובדי ההוראה וקידום המצוינות הרשותית והמוסדית, זאת לצד מתן אפשרות להעסקת נושאי משרה במשרות זמניות לצורכי הרשות וכן לצורך ליווי, ייעוץ והטמעה במערך החינוך הרשותי.

43. להנחות את משרד החינוך לפעול לחיזוק החינוך הבלתי-פורמלי ברשויות ההחלטה, על פי הפירוט הבא:

א. סך של 17.5 מיליוני ש"ח יוקצה לרשויות ההחלטה עבור הפעלת תוכניות ומיזמים חינוכיים בחינוך הבלתי פורמלי. התקציב יחולק לפי מספר התלמידים בכל אחת מרשויות ההחלטה, ובכפוף לאישור תוכנית העבודה שתוגש על ידי הרשויות למשרד החינוך בהתאם לקריטריונים שיגדיר המשרד.

ב. סך של 5 מיליוני ש"ח מהתקציב יוקצה לתגבור פעילות תמיכה בגופי חברה אזרחית הפעילים בתחום החינוך הבלתי פורמלי, בהתאם לתוכנית עבודה שתגובש על ידי משרד החינוך בשיתוף עם רשויות ההחלטה.

ג. לצורך כך, יוקצה למשרד החינוך סך של 22.5 מיליוני ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו בפריסה שווה בין השנים 2026-2030, ובאופן יחסי לסעיפים א ו-ב.

44. להנחות את משרד החינוך לפעול להגברת מעטפת התמיכה הרגשית והחברתית, באמצעות סלי תגבור לשירות הפסיכולוגי החינוכי, תגבור הייעוץ החינוכי בבתי הספר, מדריכי חינוך טיפול בתחום הביקור הסדיר, וקציני ביקור סדיר, מענים פסיכוסוציאליים לתלמידי הפנימיות, ברשויות ההחלטה. לצורך כך יוקצה למשרד החינוך סך של 7.5 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026-2030. יובהר, כי סכום של עד 0.5 מיליון ש"ח מתקציב זה, יוקצה לטובת תלמידים בפנימיות ברשויות ההחלטה בפריסה שווה בין השנים 2026-2030.

45. להנחות את משרד החינוך לפעול לחידוש והתאמות מבני חינוך ברשויות ההחלטה, יוקצה למשרד החינוך סך של 25.5 מיליון ש"ח יוקצו מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם בפריסה בין השנים 2026-2030, אשר יועבר לרשויות ההחלטה. כך ש-17 מיליון ש"ח יוקצו למועצה האזורית גולן ו-8.5 מיליון ש"ח למועצה המקומית קצרין, והכול בהתאם לנהלי מינהל הפיתוח ללא מגבלה למספר הפרויקטים בשנה אחת ובכפוף לתקציב האמור.

46. לטובת תכנון קריית חינוך מיוחד אזורי במועצה מקומית קצרין, להנחות את משרד החינוך לתעדף הקדמת כספי תכנון לבינוי מוסדות חינוך מיוחד, בהתאם לנהלי מינהל הפיתוח.
47. להנחות את משרד החינוך לפעול לחיזוק פעילות מדרשות ומוסדות תורניים הפועלים ברשויות ההחלטה, באמצעות תוספת ניקוד במבחני התמיכה: "מבחנים לחלוקת כספים לצורך תמיכה של משרד החינוך במוסדות תורניים - לימוד ופעולות". לצורך כך יוקצה למשרד החינוך סך של 10 מיליון ₪ בפריסה שווה בין השנים 2026-2030, מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו.
48. להנחות את משרד החינוך לסייע, בשיפוץ, חידוש והתאמה של מבני ציבור המשמשים מדרשות ומוסדות תורניים ברשויות ההחלטה. לצורך כך יוקצה למשרד החינוך סך של 3 מיליון ₪ בשנת 2027, מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו.
49. להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות לסייע בבינוי, בשיפוץ ובהצטיידות של מכינות קדם-צבאיות מוכרות, וכן בהקמה של מכינות ושלוחות חדשות ברשויות ההחלטה. לצורך כך יוקצה למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות סך של 6 מיליון ₪ מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, בפריסה שווה בין השנים 2027-2028.
50. לטובת שיפוץ והרחבה של פנימיות וסביבות למידה לפנימיות מפקחות ע"י המינהל לחינוך התיישבותי ולטובת מתן מענה לתלמידים שנשרו ממסגרות חינוך פנימיות, להקצות למשרד החינוך 4 מלש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 בפריסה שווה בין השנים 2026-2030.
51. לטובת הרחבת תכנית לתלמידים שנשרו ממסגרות חינוך פנימיות חרדי כיתות לימוד נוספות במכללה הטכנולוגית לנוער חרדי נושר, שיפוץ והרחבה של פנימיות מגורים, יוקצה למשרד החינוך בשנת 2026 סך של 8 מיליון ₪.

52. משרד החינוך יקצה סכום של 2.5 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2026-2030 ביישובי ההחלטה לטובת קידום מענים חינוכיים ייחודיים בחטיבה העליונה במסגרת החינוך ההתיישבותי. למניעת כפל תקצוב יובהר כי ככל שפעילות זו כבר מתקצבת במסגרת תקציב משרד החינוך ונכללת בבסיס התקציב ובתכניות העבודה הקיימות, באותו היקף כספי, לאותה מטרה ולאותו פרק זמן, יראו אותה כאילו תוקצבה במסגרת החלטה זו.

תרבות וספורט

53. להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות לקדם ולעודד פרויקטים ופעילויות בתחום התרבות היהודית ברשויות ההחלטה, אשר יבוצעו על ידי הרשויות המקומיות. הרשויות לא יחויבו לשאת בהשתתפות כספית במסגרת פעילויות אלו. לצורך כך יקצה משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות סך של 6 מיליון ₪ מתקציבו: 2 מלש"ח בשנת 2026 וסך של 4 מלש"ח בפריסה שווה בין השנים 2027-2030.
54. להנחות את משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות לקדם ולעודד את הפעילות של מדרשות ליהדות וללימודי ארץ ישראל אשר מצויות ברשויות ההחלטה. לצורך כך יוקצה למשרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות סך של 1 מיליון ₪ מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, בשנת 2027.
55. להנחות את משרד התרבות והספורט להקצות בכל אחת מהשנים 2026-2030 תקציבים למועצה האזורית גולן ולמועצה המקומית קצרין, במסגרת מבחני תמיכה של משרד התרבות והספורט כמפורט להלן:
- למועצה המקומית קצרין תינתן הקצאה של עד 300 אלש"ח לשנה במבחני התמיכה בסל הספורט.
 - למועצה המקומית קצרין תינתן הקצאה של עד 300 אלש"ח לשנה במבחני התמיכה בסל תרבות עירוני.
 - למועצה האזורית גולן תינתן הקצאה של עד 400 אלש"ח לשנה במבחני התמיכה בסל תרבות עירוני.
- תמיכות לפי סעיף קטן זה יינתנו, בכפוף לעמידה בדרישות המקצועיות של מבחני התמיכה ולכל דין.
56. להנחות את משרד התרבות והספורט להקצות בשנת 2026 תקציבים חד פעמיים לרשויות ההחלטה כדלקמן:

- א. 2 מיליון ש"ח למועצה המקומית קצרין לצורך תכנון והשלמת הקמת מסלול מוטוקרוס, שלגביו קיבלה המועצה הרשאה להקמת מתקן. יובהר, כי הסכום יתווסף לסכום שקיבלה הרשות במסגרת ההרשאה להקמת המתקן, על פי מבחני התמיכה שנקבעו לפי תוכנית המתקנים הלאומית הפועלת מכח חוק הספורט התשמ"ח-1988.
- ב. 500 אש"ח למועצה האזורית גולן לטובת הקמת מתקן קהילתי. המתקן יבוצע בהתאם למבחני התמיכה להקמה או שדרוג של מתקן קהילתי שנקבעו לפי תוכנית המתקנים הלאומית הפועלת מכח חוק הספורט התשמ"ח-1988. הקצאה זו תינתן בנוסף, להרשאה לה זכאית הרשות בהתאם למבחני התמיכה להקמה או שדרוג של מתקן קהילתי.
57. לצורך יישום סעיפים 56-57 יועמד סך של 3.9 מיליון ש"ח מתקציב משרד התרבות והספורט, והיתרה, בסך 3.6 מיליון ש"ח, תועמד מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026-2030.

בריאות, רווחה וחוסן קהילתי

58. לשם שיפור והרחבת השירותים הרפואיים הניתנים לתושבי נפת גולן, ובכלל זה הארכת שעות פעילות והרחבת השירותים במוקד לרפואה דחופה הפועל בקצרין בהתאם להנחיות משרד הבריאות, להקצות עד 6.5 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2030. מובהר כי התמיכה מותנית בעמידה באמות המידה של משרד הבריאות ובכלל זה, פעילות של מוקד רפואה דחופה אחד בלבד ברדיוס של 15 ק"מ. כאשר התמיכה התקציבית כמפורט להלן:
- א. משרד הבריאות - יעמיד עד 3 מיליון ש"ח מתקציב המשרד בפריסה שווה בין השנים 2026-2030
- ב. משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי – יקצה תקציב של עד 3.5 מיליון ש"ח לטובת המועצה המקומית קצרין, מהם 0.75 מיליון ש"ח מתקציב המשרד בשנת 2026, והיתרה 2.75 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו בפריסה שווה בין השנים 2027-2030.
59. עבור תגבור והרחבת תכניות התערבות ושירותים לרמת הפרט, המשפחה והקהילה במועצה האזורית גולן, יוקצה למשרד הרווחה והביטחון החברתי (להלן: "משרד הרווחה") 0.27 מלש"ח בשנת 2026, 0.96 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2027-2029 ו-0.85 בשנת 2030, מהתקציב כמפורט בסעיף 72 להלן.
60. עבור תמיכה בהקמת מבנים לטובת שירותי רווחה במועצה אזורית גולן, לרבות הקמה, תכנון, בנייה, קנייה, הרחבה או שיפוץ מבנים רב תכליתיים, יוקצה למשרד הרווחה סך של 1 מלש"ח בשנת 2026 מהתקציב כמפורט בסעיף 72 להלן ומשרד הרווחה יקצה מתקציבו סך של 900 אלף ש"ח בשנת 2026.
61. לצורך חיזוק השירותים החברתיים והקהילתיים במועצה המקומית קצרין, להנחות את משרד הרווחה והביטחון החברתי לפעול לתגבור כוח האדם המקצועי במחלקה לשירותים חברתיים ולהרחבת המענים לאוכלוסיות הזקוקות לכך. במסגרת זו יפעל המשרד לבצע את הפעולות הבאות:
- א. הקצאת תקן של 75% משרה לעובד סוציאלי קהילתי, תקן של 50% משרה לעובד סוציאלי לחוק הנוער, ותקן של 75% משרה לעובד סוציאלי בתחום ית"ד, במועצה המקומית קצרין. לצורך כך יוקצה למשרד הרווחה והביטחון החברתי סך של 1.65 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 ו-0.28 מלש"ח מתקציב משרד הרווחה בפריסה הבאה: 0.13 מלש"ח בשנת 2026 ו-0.45 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2027-2030.
- ב. הפעלת מועדון מופת לאזרחים ותיקים במועצה המקומית קצרין. הפעולות האמורות יבוצעו בהתאם לכללים המקצועיים של משרד הרווחה והביטחון החברתי. לצורך כך יוקצה למשרד הרווחה והביטחון החברתי סך של 1.2 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו בפריסה הבאה: 0.08 מלש"ח בשנת 2026 ו-0.28 מלש"ח בכל אחת מהשנים 2027-2030.

62. בהתאם להסדר הנהוג, הרשויות המקומיות נדרשות להשתתפות במימון שירותי הרווחה שהן מפעילות. לצורך הקלה על יכולת יישום ההחלטה ולתמיכה ברשויות המקומיות בתקופת ההחלטה, השתתפות הרשויות המקומיות עבור עלות השירותים (matching - מימון משלים) תמומן במסגרת התקצוב הכולל בכל אחד מהסעיפים, בשיעור של עד 25% מסכומי התקצוב המפורטים לעיל.

63. להנחות את משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי להקצות לרשויות ההחלטה 12.5 מיליון ש"ח לטובת תכניות לחיזוק החוסן הקהילתי בשנים 2026-2030 אשר ייקבעו בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון". לצורך כך יקצה משרד הנגב והגליל סך של 1.9 מלש"ח מתקציבו בשנת 2026 וסך סך של 1.6 מיליון ש"ח מתקציבו בפריסה שווה בין השנים 2027-2030, ויוקצה לו סך של 9 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף X להחלטה, בפריסה שווה בין השנים 2026-2030, אשר יחולקו בין הרשויות כך:

א. המועצה האזורית גולן – יוקצה סך של 5.6 מיליון ₪ בהתאם לפריסה הבאה:

שנה	2026	2027	2028	2029	2030
תקציב	1.6	1	1	1	1

ב. המועצה המקומית קצרין – יוקצה סך של 6.9 מיליון ₪ בהתאם לפריסה הבאה:

שנה	2026	2027	2028	2029	2030
תקציב	2.1	1.2	1.2	1.2	1.2

חיזוק הביטחון האישי והאכיפה המוניציפלית

64. להנחות את המשרד לביטחון לאומי לפעול באמצעות הרשות הלאומית לביטחון קהילתי להרחבת התוכניות למניעת אלימות והתנהגות אנטי חברתית, וכן למאבק בשימוש בסמים ובאלכוהול בשטח רשויות ההחלטה, לצורך הגברת החוסן הקהילתי, ובכלל זה הרחבת המערכים הטכנולוגיים להגברת תחושת הביטחון האישי במרחב הציבורי. לצורך כך יוקצה סך של 1.4 מיליון ₪ למועצה מקומית קצרין ו-0.2 מלש"ח למועצה אזורית גולן, בפריסה שווה בין השנים 2026-2030, מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו.

65. חיזוק מערכי האכיפה המוניציפלית בקצרין:

להנחות את המשרד לביטחון לאומי, בהסכמת המועצה המקומית קצרין, לפעול להקמת מערך האכיפה המקומי במועצה המקומית קצרין בהתאם להוראות חוק מערכי אכיפה מקומיים, תשע"א-2011 ובכפוף להמלצת המפק"ל, לצורך סיוע למשטרה בפעולות למניעת אלימות, גנבה, נזק חמור לרכוש ומעשה מסכן חיים באמצעות כלי רכב במרחב הציבורי. לצורך כך יוקצה סך של 9.8 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2029, מהם 1.55 מיליון ש"ח מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה זו ו-8.25 מיליון ש"ח מתקציב המשרד לביטחון לאומי, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026-2030.

חיזוק הרשויות המקומיות

66. להנחות את משרד הפנים להקצות מענקי פיתוח לרשויות ההחלטה בהתאם לתכנית שתגובש בהסכמת מנהלת "תנופה לצפון" ומשרד האוצר, אשר תגדיר את היעדים וסל השימושים המותרים בהתאם לנהלי משרד הפנים ובשים לב למניעת כפל תמיכות בגין נושאים אחרים המתקצבים במסגרת החלטה זו כך שלא יתקצבו במסגרת זו נושאים המתקצבים על ידי משרדים אחרים ובכלל זאת שדרוג תשתיות ומבני ציבור המשרתים את השכונות החדשות, הקמת קרית הספורט והשוק העירוני, פיתוח כלכלי ותכנון בינוי הצטיידות והפעלת מבנה חדשנות במועצה המקומית קצרין, וכן סיוע בתכנון, הקמה, שיפוץ, שדרוג, ובינוי של מבני ציבור אזוריים, פיתוח אזורי תעסוקה יישוביים, ושדרוג תשתיות ומבני ציבור המשרתים את השכונות החדשות

במועצה האזורית גולן. התקציב יוקצה לרשויות המקומיות בכפוף להליכי אישור תקציב בלתי רגיל (תב"ר) כמפורט בנוהלי משרד הפנים, וינתן בנוסף ומבלי לפגוע בכל מענק אחר שניתן ומתקצב לא מכוח החלטה זו. לצורך כך יקצה משרד הפנים סך של 12.5 מיליוני ש"ח מתקציב משרד הפנים, וסך של 74 מלש"ח יוקצה מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם בפריסה שווה בין השנים 2026-2030, בהתאם לחלוקה הבאה:

א. המועצה האזורית גולן - סך של 47.2 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2030.

ב. המועצה המקומית קצרין - סך של 39.3 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2030.

67. להנחות את משרד הפנים ומנהלת "תנופה לצפון" בתיאום עם משרד האוצר להכין תוכנית רב שנתית תקצוב שוטף של רשויות ההחלטה לצורך חיזוקן ובכלל זאת לצורך טיפול, ניהול ואחזקה שוטפת של שצ"פים. לצורך כך, יקצה משרד הפנים מתקציבו סך של 9.7 מלש"ח וסך של 59 מלש"ח יוקצה מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, שניהם כמפורט בסעיפים להלן:

א. המועצה האזורית גולן - יוקצה סך של 24.4 מיליון ש"ח, בהתאם לפריסה הבאה:

שנה	2026	2027	2028	2029	2030
תקציב	6.9	5.9	5	3.8	2.8

ב. המועצה המקומית קצרין - יוקצה סך של 44.3 מיליון ש"ח, ולא יותר מ-7 מיליוני ש"ח בכל שנה לשימוש האמור בסעיף קטן (א) לעיל, בהתאם לפריסה הבאה:

שנה	2026	2027	2028	2029	2030
תקציב	10.9	9.1	8.6	8.3	7.4

68. לצורך המשך פעילות הוועדה המיוחדת לתכנון ולבניה מרחב גולן שהוקמה בהתאם לסעיף 32 לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965, יוקצה סך של 2 מיליון ש"ח בשנת 2026 מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה.

69. להנחות את משרד הפנים להקצות תקציב עבור בניית מרכז הפעלה רשותי לחירום לצורך כך יקצה משרד הפנים מתקציבו סך של 4 מיליון ש"ח בפריסה שווה בין השנים 2026-2030. התקציב כאמור ינתן בנוסף ומבלי לפגוע בכל מענק או הקצאה אחרת לה זכאית המועצה המקומית קצרין.

70. להנחות את יו"ר הקרן לפנות להנהלת הקרן לשמירה על שטחים פתוחים בבקשה להקצאה של עד 4 מלש"ח בשנה בכל אחת מהשנים 2026-2028 למועצות המקומיות גולן וקצרין לטובת פיתוח, הנגשה ושיקום של שטחים פתוחים, בכפוף לכך שיוגשו בקשות מתאימות, והכול בהתאם לכללים והחלטות הנהלת הקרן.

71. להנחות את משרד העלייה והקליטה להקצות מתקציבו למועצה המקומית קצרין סכום של עד 1,850,000 ₪ בפריסה שווה בין השנים 2027 ו-2030 לטובת תכניות לקליטת עולים שיתיישבו בעיר קצרין במסגרת "עלייה קהילתית" כהגדרתה במבחני התמיכה של משרד העלייה והקליטה. התוכניות יבוצעו על ידי הרשות המקומית בכפוף לאישור מראש של המשרד.

72. לרשום את הודעת משרד העלייה והקליטה לפיה רשויות ההחלטה יהיו פטורות מהשתתפות עצמית בתקצוב תכניות של קליטה בקהילה הנכללות במבחני התמיכה של משרד העלייה והקליטה לרשויות מקומיות לשנים 2026-2030.

73. להנחות את משרד האנרגיה, לקדם מול חברת החשמל וחברת מקורות, הקמת ועדה ייעודית, בשנת 2026, בין משרדית בראשות מנכ"ל משרד האנרגיה, לבחינת הקמת מרלוג אחוד בקצרים, לצרכי פעילות החברות ולהרחבת השירותים בפריסת האשכול גליל המזרחי.

74. להנחות את משרד האנרגיה והתשתיות להקצות מתקציבו לקצרים 5 מלש"ח בשנים 2026-2028, להקמת מיזמי אנרגיה מקיימת בנכסי המועצה כגון: התייעלות באנרגיה, ניהול אנרגיה, קירוי סולארי, אגירה, תחבורה חשמלית וכן לצורך מיזמים אשר יאיצו מעבר לאנרגיה מקיימת במגזר הביתי ובמגזר העסקי במועצה וכן קידום מיזמים חדשניים בתחומים המפורטים לעיל. התקציב יחולק ל-1 מלש"ח בשנת 2026, ל-2 מלש"ח בשנת 2027 ו-2 מלש"ח בשנת 2028. התקציב יועבר לרשות בהתאם לתנאים מקצועיים שייקבעו על ידי משרד האנרגיה והתשתיות.

ניהול ההחלטה

75. תיאום פרסום ממשלתי במסגרת התוכנית :

- א. על מנת להבטיח תיאום בין משרדי הממשלה, ייעול השימוש בתקציבי הפרסום הממשלתיים וחיזוק הניהול של התכנית, לקבוע כי פרסום מטעם משרד ממשלתי או יחידות סמך, הנוגע לתקציבים שהוקצו מכוח החלטות הממשלה, ייעשה בתיאום עם מנהלת "תנופה לצפון".
- ב. לשם יישום האמור, להנחות את החשבת הכללית במשרד האוצר להוציא הנחיות מתאימות בהוראות התכ"ס, אשר יסדירו את אופן תיאום הפרסום כאמור עם מנהלת "תנופה לצפון".

76. ניהול וביצוע ההחלטה :

- א. תוקם ועדת היגוי לצמיחה דמוגרפית ברשויות ההחלטה בראשות השר האחראי על מנהלת "תנופה לצפון", ובהשתתפות מנכ"ל מנהלת "תנופה לצפון", מנכ"ל משרד האוצר, מנכ"ל משרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, מנכ"ל משרד ההתיישבות והמשימות לאומיות, מנכ"ל משרד השיכון, מנכ"ל רמ"י, או מי מטעמם. הוועדה תוביל את עבודת הליווי והמעקב אחר יישום ההחלטה, בין היתר בקשר לעמידה ביעדי הצמיחה הדמוגרפית כפי שנקבעו בה, תאטר חסמים ביישום ותפעל להסרתם.
- ב. משרדי הממשלה אשר פועלים במסגרת ההחלטה, יעבירו דיווח מידי רבעון על הפעולות המבוצעות על ידם במסגרת ההחלטה.
- ג. לצורך הקצאת התקציב מהתקציב האמור בסעיף 72 להחלטה, כל משרד ממשלתי או יחידת סמך יגישו תכנית עבודה מפורטת עד ליום 72 באותה שנה, ומעקב ובקרה מפורטים על ביצוע הפעילות בשנה הקודמת, למנהלת "תנופה לצפון". הקצאת התקציב מותנית באישור תכנית העבודה של מנהלת "תנופה לצפון".
- ד. לשם יישום האמור, מנכ"ל כל משרד ממשלתי שהוקצה לו תקציב לפי החלטה זו, ימנה גורם מקצועי בכיר במשרד שירכז את עבודת המשרד מול מנהלת "תנופה לצפון", לרבות גיבוש תוכנית העבודה, יישומה והדיווח על התקדמותה. הגורם המקצועי ידווח, אחת לרבעון או לפי דרישה, למנהלת "תנופה לצפון" על התקדמות היישום ועל חסמים, פערים או כשלים בביצוע.

77. תקציב :

- א. בהתאם להוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן – **חוק יסודות התקציב**) לצורך מימון החלטה זו ולצורך ביצועה של פעולה מאזנת כמשמעותה בסעיף 40 לחוק האמור, יוקצה סך של 196.8 מיליוני ש"ח בשנת 2026, סך של 228 מיליוני ש"ח בשנת 2027, סך של 100.3 מיליוני ש"ח בשנת 2028,

סך של 98.4 מיליוני ש"ח בשת 2029, וסך של 90.1 מיליוני ש"ח בשת 2030, מתוך מסגרת התקציב שהוקצתה בהחלטה 2330, וכמפורט בטבלה להלן :

ס"ח כ משרדי	מש רדי 26	מש רדי 27	מש רדי 28	מש רדי 29	מש רדי 30	2330- סה"כ	החלטה 2330 בשנת 2030	החלטה 2330 בשנת 2029	החלטה 2330 בשנת 2028	החלטה 2330 בשנת 2027	החלטה 2330 בשנת 2026	כלי פעולה	
0	-	-	-	-	-	70	26.8	15.2	12.8	10.5	4.7	תכנית תמריצים לעמידה בגידול	
6.4	-	1.00	1.50	1.90	2.00	0						מנועי צמיחה כלכליים ברשות	2 י א
0	-	-	-	-	-	2.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	תכנית מתאר קצרין	3
2.5	-	1.25	-	-	-	24.72				12.36	12.36	קידום גידול דמוגרפי קצרין	4
0	-	-	-	-	-	50				25	25	תשתיות ומבני ציבור	5
5	1.00	1.00	1.00	1.00	1.00	5				2.5	2.5	מעטפת קליטה קהילתית	6
0	-	-	-	-	-	1					1	גרעינים משימתיים- שיפוץ	7
2	0.40	0.40	0.40	0.40	0.40	8	1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	מיתוג ופרסום תכנית דמוגרפית	8
3	-	1.50	-	-	-	0	0	0	0	0	0	שיווק אורבני	9
10	-	3.33	3.33	3.33	-	21	7	7	7	7		פיתוח תחבורה	11
0	-	-	-	-	-	10				10		פיתוח תשתיות מים וביו	12 א
15	-	15.00	-	-	-	0						תשתיות הפקה ומים נחותים	12 ב
0.7	-	0.35	-	-	-	4				2	2	שדרוג מרכז העיר	13
2.5	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	0						ייעוץ סביבתי בתחום התכנון והרישוי בניה	15
3	0.75	0.75	0.75	0.75	-	0						יישום תכנית היערכות לשינויי אקלים	16
2	-	-	-	-	-	0						מערך לטיפול ומיחדוש גרוטאות	17
1.5	-	1.50	-	-	-	0						חקירה ושיקום אקולוגי	18
0.5	-	0.50	-	-	-	0						פעולות חינוך סביבתי	19
5	-	2.50	2.50	-	-	0						הסרת גגות אסבסט	20
12	-	4.00	4.00	-	-	0						שיקום והנגשת שטחים פתוחים	21
8	-	4.00	-	-	-	47				23.5	23.5	בי"ח וטרינרי	22
1.4	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	8	1.6	1.6	1.6	1.6	1.6	פעילות ותשתיות מחקר יישומי	23

6	-	-	-	3.00	3.00	22				11	11	מבנה חדשנות אגריטק	24
5	-	1.25	1.25	1.25	1.25	15		3.75	3.75	3.75	3.75	הקמת חברות הזנק	25
2.5	0.50	0.50	0.50	0.50	0.50	14	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	משיכת מפעלים	26
0.5	-	-	-	0.50	-	3				3		משיכת מפעלים חקלאיים	27
0.9	0.18	0.18	0.18	0.18	0.18	5	1	1	1	1	1	סבסוד משרות 4.85	28
0.27	-	-	-	-	-	1.5					1.5	קידום ופיתוח עסקים קטנים ובינוניים	29
0.9	-	-	-	0.90	-	5				5		הרחבת אז"ת בני יהודה	30א1
1.8	-	2.00	0.95	0.95	0.95	10	2	2	2	2	2	החזר הוצאות פיתוח בני יהודה	30א2
2.5	-	-	-	-	-	14					14	החזר הוצאות פיתוח אז"ת קצרין	30ב
6.6	-	1.65	1.65	1.65	1.65	28		7	7	7	7	פארק מעיינות סובב קצרין ופארק 890	31
1.5	-	-	-	0.75	0.75	7				3.5	3.5	מוזיאון עתיקות	32
0	-	-	-	-	-	2					2	מתחם מבקרים ותוצרת מקומית	33
4	-	-	-	4.00	-	4				4		פינוי מוקשים	34
0	-	-	-	-	-	10	2	2	2	2	2	תכנית הדרכה ומנטורינג לחקלאות	36
0	-	-	-	-	-	2					2	פרוגרמה לשטחים חקלאיים	37
6	-	-	-	6.00	-	23				23		השקעות הון בחקלאות	38
0	-	-	-	-	-	0				0		שיקום תשתיות בשטחי מרעה והתאמה לגידולים	39
3	-	-	-	-	-	0						פינוי מוקשים	40
4.7	0.94	0.94	0.94	0.94	0.94	27	5.4	5.4	5.4	5.4	5.4	STEM	41
0	-	-	-	-	-	14	2.8	2.8	2.8	2.8	2.8	תכניות מצוינות	42א
0	-	-	-	-	-	4	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	מיזמים חינוכיים	42ב
0	-	-	-	-	-	3	0.6	0.6	0.6	0.6	0.6	גפן רשותי	43
0	-	-	-	-	-	17.5	3.5	3.5	3.5	3.5	3.5	חינוך בלתי פורמלי	44א

0	-	-	-	-	-	5.0	1.0	1.0	1.0	1.0	1.0	תמיכה בחברה אזרחית בבלתי פורמלי	4 4 ב
0	-	-	-	-	-	7.5	1.5	1.5	1.5	1.5	1.5	מעטפת תמיכה רגשית וחברתית	4 5
0	-	-	-	-	-	25.5	5.1	5.1	5.1	5.1	5.1	סביבת למידה מתקדמות	4 6
0	-	-	-	-	-	10	2	2	2	2	2	מוסדות תורניים - מבחני תמיכה	4 8
0	-	-	-	-	-	3				3		מוסדות תורניים - בינוי שיפוץ והתאמה	4 9
0	-	-	-	-	-	6			3	3		מכינות	5 0
0	-	-	-	-	-	4	0.8	0.8	0.8	0.8	0.8	שיפוץ והרחבת פנימיות וסביבות למידה	5 1
0	-	-	-	-	-	8					8	חינוך פנימייתי חרדי לנוער נושר	5 2
12.5	2.50	2.50	2.50	2.50	2.5	0						מענים חינוכיים יחודיים בחינוך התיישבותי	5 3
6	1.00	1.00	1.00	1.00	2.0	0						פרויקטים בתחום התרבות היהודית	5 4
0	-	-	-	-	-	1				1		מדרשות	5 5
2.9	0.58	0.58	0.58	0.58	0.5	2.1	0.42	0.42	0.42	0.42	0.42	מבחני תמיכה תרבות וספורט	5 6
1	-	-	-	-	1.0	1.5					1.5	תקציבים למתקני ספורט	5 7
3	0.60	0.60	0.60	0.60	0.6	0	0	0	0	0	0	מוקד רפואה דחופה	5 9 א
0.75	-	-	-	-	0.7	2.7	0.6875	0.6875	0.6875	0.6875		מוקד רפואה דחופה	5 9 ב
0	-	-	-	-	-	4	0.85	0.96	0.96	0.96	0.27	רווחה- תגבור תכניות התערבות	6 0
0.9	-	-	-	-	0.9	1					1	רווחה גולן- מבנים	6 1
0.28	0.07	0.07	0.07	0.07	0.0	1.6	0.38	0.38	0.38	0.38	0.11	חיזוק שירותים חברתיים וקהילתיים קצרין	6 2 א
0	-	-	-	-	-	1.2	0.3	0.3	0.3	0.3	0.1	מועדון מופת	6 2 ב
8.3	1.60	1.60	1.60	1.60	1.9	9	1.8	1.8	1.8	1.8	1.8	חוסן קהילתי	6 4
0	-	-	-	-	-	1.6		0.4	0.4	0.4	0.4	חיזוק הביטחון האישי	6 5
8.25	1.65	1.65	1.65	1.65	1.6	1.5	0.31	0.31	0.31	0.31	0.31	חיזוק מערכי האכיפה בקצרין	6 6
12.5	2.50	2.50	2.50	2.50	2.5	74	14.8	14.8	14.8	14.8	14.8	מענקי פיתוח	6 7
0	-	-	-	-	-	0	0	0	0	0	0	טרנספורמציה דיגיטלית ותכנית ארגונית	
9.7	1.44	1.71	1.92	2.12	2.5	59.0	8.8	10.4	11.7	12.9	15.3	תכנית רב שנתית	6 8

0	-	-	-	-	-	2.0					2.0	ועדת תכנון	6 9
4	0.80	0.80	0.80	0.80	0.80	0	0	0	0	0	0	מוכנות לחירום	7 0

ב. להשלמה – טבלה ופריסת תקציב

ככל שבמהלך יישום ההחלטה יימצא כי בשל קושי ממשי ביישום סעיף מסעיפי ההחלטה נדרש להסיט תקציב ממנו או אליו, לצורך מימוש מטרותיה, להסמיק את מנהלת "תנופה לצפון" יחד עם אגף התקציבים במשרד האוצר ומנכ"ל משרד האוצר, לפעול כך ששיעור ההסטה המצטבר בין תחום לתחום לא יעלה על 20% מגובה התקציב המוקצה לתחום שממנו מבוקש להעביר תקציב או אליו מבוקש להעביר תקציב או 20 מיליוני ₪, הנמוך מבינם. שיעור ההסטה המצטבר בין כלי פעולה בתוך אותו תחום לא יעלה על 20% מהתקציב הכולל המוקצה לאותו תחום או 30 מיליוני ₪, הנמוך מבינם. ההסטות יבוצעו בהסכמה עם השרים הממונים על המשרדים שמהם מבוצעת ההסטה או שאליהם היא מיועדת.

נספח א – רשימת יישובי ההחלטה

מועצה מקומית קצרין

מועצה אזורית גולן

1. אבני איתן
2. אודם
3. אורטל
4. אל רום
5. אלוני הבשן
6. אליעד
7. אניעם
8. אפיק
9. בני יהודה
10. גבעת יואב
11. גשור
12. חד נס
13. חספין
14. יונתן
15. כנף
16. כפר חרוב
17. מבוא חמה
18. מיצר
19. מעלה גמלא
20. מרום גולן
21. נאות גולן
22. נוב
23. נווה אטיב
24. נטור
25. נמרוד
26. עין זיוון
27. קדמת צבי
28. קלע אלון
29. קשת
30. רמות
31. רמת טראמפ
32. רמת מגשימים
33. שעל

נספח ב'

1. כללי

מנגנון זה מסדיר את אופן חישוב התמריצים, חלוקתם ותשלומם לרשויות לצורך עמידה ביעדי שיווק יחידות דיור ביישובי ההחלטה.

2. יעדי ההחלטה לכל אחת מהרשויות המקומיות

שנים	קצרין	גולן
2025-2026		200
2027	200	250
2028	350	300
2029	450	350
2030	500	400
סה"כ	1,500	1,500

3. עקרונות הזכאות

- רשות תהיה זכאית לתמריץ בהתאם לעמידה ביעדים שנקבעו לה
- הזכאות תיגזר מפעולות שבאחריות הרשות בלבד, גם אם פעולות אלה לא צלחו.
- תמריץ יינתן גם עבור שיווק שבוצע בפועל, אף אם המכרז לא צלח.
- יחידות דיור ששיווקן נכשל ופורסמו מחדש לא ייספרו פעם נוספת.

4. אופן מדידת עמידה ביעדים

- העמידה ביעדים תיקבע בהתאם לפעולות הבאות:
- יישובים עירוניים – שיווק בבנייה חדשה וככל שיהיו, אישור תכניות בניין עיר להתחדשות עירונית.
 - יישובים כפריים – החלטות ועדות קבלה אזוריות, או אישורי חברים באסיפת חברים.

5. רכיבי התמרוץ

- סך של עד 70 מיליון ש"ח יוקצה לתמרוץ עמידה ביעדי יחידות דיור.
- היקף התמריץ ליחידת דיור יעמוד על עד 23,333 ₪.
- כל רשות תקבל תשלום בהתאם להיקף העמידה ביעדיה השנתיים.
- רשות שעמדה מעבר ליעד שנקבע לה תהיה זכאית לתמריץ נוסף, עד גובה התקציב המוקצה לאותה שנה, על חשבון:
 - תקציבים שלא נוצלו על ידי רשות אחרת; או
 - יעדים עתידיים.
- החישוב יבוצע כל שנה בנובמבר לאותה שנה, לגבי השנה 2030 – החישוב יתבצע פעמיים בשנה במאי ובנובמבר 2030.

עדיפות לאומית

החלטה זו מוגשת בין היתר בהתאם לפרק כ"ו לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (להלן – **החוק**) בנושא עדיפות לאומית.

בהחלטה זו מוצע לקבוע כי נפת הגולן, ובתוכה קצרין והמועצה האזורית גולן, על יישוביה, הם יישובים בעלי עדיפות לאומית וזאת בהתבסס בראש וראשונה על שיקולים של תכנון פריסת האוכלוסייה (סעיף 151(ב)(3) לחוק) ומיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב והמרחק שלו מריכוזי אוכלוסייה וממרכז הארץ (סעיף 151(ב)(4) לחוק). שיקולים נוספים התומכים בהצעה זו אשר יש להם **זיקה** בנסיבות העניין לשיקולים העיקריים לעיל, הם המצב הביטחוני באזור וביישוב 151(ב)(1) לחוק) וחוסנו הכלכלי והחברתי של האזור או היישוב ורמת השירותים שבו (סעיף 151(ב)(2) לחוק). חלק מסעיפי ההחלטה מתייחסים לנפת הגולן כולה, וזאת גם כן על בסיס השיקולים לעיל.

בהחלטת ממשלה מספר 919 מיום 10.9.2023 שעניינה "הגדרת יישובים ואזורים בעלי עדיפות לאומית" (להלן – **החלטת העדיפות הלאומית**), נכללת נפת גולן בנפות הפריפריה הגאוגרפית המוגדרות כאזור עדיפות לאומית, ומדורגת כנפה הפריפריאלית ביותר בארץ.

נפות הפריפריה הגאוגרפית בהחלטת העדיפות הלאומית דורגו בהתאם לשקלול נתוני מדד הפריפריאליות שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן – **הלמ"ס**) בהתייחס ליישובים הנכללים בנפה, באופן שיכללו במפת העדיפות הלאומית כל הנפות והיישובים ששיעור התושבים המתגורר בהם במצטבר אינו עולה על 25% מכלל אוכלוסיית ישראל. לפי הנתונים העדכניים ביותר של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה משנת 2020, שפורסמו בחודש דצמבר 2022, ציונה של נפת גולן בשקלול זה הוא הנמוך ביותר ועומד על 1 לפי ממוצע של אשכול מדד הפריפריאליות של הרשויות המקומיות הנמצאות בשטחה. יצוין כי כל היישובים בנפת הגולן מדורגים גם הם באשכול 1 של מדד הפריפריאליות. מדד הפריפריאליות נערך על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה כשקלול של שני מרכיבים: נגישות פוטנציאלית שמבטאת את קרבת היישוב לכל אחד מכלל היישובים, משוקלל בגודל האוכלוסייה שלהם, כאשר גודל האוכלוסייה מעיד על עוצמת האפשרויות, הפעילויות והנכסים ביישוב. מרכיב זה מהווה שני שלישים ממשקל המדד; קרבה לגבול מחוז תל אביב, שמבטאת את המבנה המונוצנטרי של מדינת ישראל, כאשר מחוז תל אביב מהווה את המרכז הכלכלי והעסקי של המדינה. מרכיב זה מהווה שליש ממשקל המדד.

אפיון מיקומם הגיאוגרפי של הרשויות המקומיות והנפות הגיאוגרפיות, ביחס לריכוזי אוכלוסייה ומרכזי פעילות כלכלית בארץ, מאפשר השוואה בין אזורים שונים לפי פוטנציאל הפיתוח שלהם. ההשערה היא כי אזורים בעלי נגישות גבוהה למרכזי פעילות כלכלית יהיו יצרניים ותחרותיים יותר, ולכן גם אטרקטיביים יותר למשקיעים ולמהגרים בהשוואה לאזורים מרוחקים ומבודדים.

הפריפריאליות באה לידי ביטוי גם בזמן הנסיעה ובמרחק נפת גולן מהמטרופולין הקרוב אליה, העיר חיפה, המעצים את הקושי של תושביה במציאת פתרונות תעסוקה בכלל ותעסוקה מגוונת בפרט וכן משליך על יכולתם לצרוך שירותים שונים, תרבות ופנאי.

על פי נתוני משרד התחבורה המעודכנים לנובמבר 2025, זמן ההגעה הממוצע בתחבורה ציבורית מקצרין לחיפה הוא החמישי באורכו (2:16) ביחס לזמני הנסיעה מיישובים מעל 5,000 תושבים למטרופולין הקרוב אליהם, כאשר היישובים היחידים שמהם זמן ההגעה למטרופולין ארוך יותר הם אילת (כ-3:45 שעות נסיעה לבאר שבע), קרית שמונה (2:40 שעות נסיעה לחיפה), מגידל שמש (2:34 שעות נסיעה לחיפה) ובוקעאטא (2:24 שעות נסיעה לחיפה). כמו כן, על פי נתוני גוגל מפות, מרחק הנסיעה מקצרין לחיפה הוא החמישי באורכו (108 ק"מ) ביחס למרחקי הנסיעה מיישובים מעל 5,000 תושבים למטרופולין הקרוב אליהם (עולים עליו רק מרחקי הנסיעה מקרית שמונה לחיפה (114 ק"מ), מבוקעאטא לחיפה (121 ק"מ), ממגידל שמש לחיפה (137 ק"מ), ומאילת לבאר שבע (233 ק"מ)).

כאמור, מיקומה הפיזי המרוחק של נפת גולן ונגישותה הנמוכה למרכז הארץ בפרט ולמרכזי האוכלוסייה בכלל, משליכים במישרין על מגוון האפשרויות שעומדות לרשות תושבי האזור, וזאת באופן שעולה בקנה אחד עם השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(4) לחוק, שעניינו מיקומו הגאוגרפי של האזור או היישוב.

מלבד היותה הנפה הפריפריאלית ביותר, נפת גולן היא הנפה עם צפיפות האוכלוסייה הנמוכה ביותר (52.7 תושבים לקמ"ר), לעומת נפת באר שבע (65.4 תושבים לקמ"ר) הבאה אחריה ולעומת נפות אחרות בעלות שיעורים גבוהים בהרבה לעניין צפיפות האוכלוסייה בהן. יצוין כי עבור נפת באר שבע התקבלה החלטת ממשלה מס' 3474 מיום 9.11.2025 שעניינה "פיתוח וחיזוק באר שבע כעיר הליבה של מטרופולין הדרום".

נפת גולן היא הנפה הכי פחות מאוכלסת כעולה מנתוני הלמ"ס העדכניים ביותר, לפיהם בשנת 2023 התגוררו בנפת גולן 56,647 תושבים בשלושים ותשעה ישובים כאמור (בקצבין התגוררו 7,956 תושבים ובמג'דל שמש 11,220 תושבים, אחריהן הישוב הגדול בנפה שהוא הקטן ביותר בישראל היא העיר צפת שבה התגוררו 38,717 תושבים). על פי נתונים אלה הנפה הכי פחות מאוכלסת אחרי נפת גולן היא נפת כנרת המאכלסת יותר מפי 2 תושבים מנפת גולן (128,248 תושבים בשנת 2023).

על פי נתוני הלמ"ס, נפת הגולן היא הנפה עם גידול האוכלוסייה (הגירה + גידול טבעי) הנמוך ביותר מבין כלל הנפות בישראל (14,795 תושבים) בין השנים 2010-2025. אחריה נפת כנרת עם גידול אוכלוסייה של 25,746 תושבים בין השנים 2010-2025.

נתונים אלו עולים בקנה אחד עם השיקול הקבוע בסעיף 151(ב)(3) לחוק, שעניינו תכנון הפריסה של האוכלוסייה, ועם מטרות ההחלטה המיועדת להביא לצמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי ההחלטה.

שיקול ביטחוני/גאו-אסטרטגי

הימצאותה של נפת גולן בפריפריה הצפונית של המדינה, בסמוך למשולש גבולות, מחזקת את חשיבות ההתיישבות באזור כאשר לצד זאת מיקומה כאמור עלול להשפיע לרעה על היכולת למשוך תושבים לאזור.

כ- 61% מיישובי נפת גולן הם סמוכי גבול, הנמצאים בטווח איום על פי שיקולי מערכת הביטחון, וכהגדרתם בהחלטת העדיפות הלאומית. היישוב קצרין, שאיננו מוגדר סמוך גבול, ממוקם כ- 13 ק"מ מגבול סוריה

אכלוס הנפה הממוקמת לאורך גבולות ארוכים עם סוריה ולבנון ובסמוך למשולש גבולות עם סוריה וירדן, מהווה נדבך נוסף במדיניות פריסת האוכלוסייה של ממשלות ישראל הרואות ביישוב לאורך הגבולות גם צורך ביטחוני מעבר לצורך ההתיישבותי.

תעסוקה

מנתוני שכר לפי נפות אשר פורסמו בשנת 2024 בקובץ רשויות מקומיות 2023 של הלמ"ס ביחס לשנת 2022 (שנת העדכון האחרונה), השכר החודשי הממוצע בנפת גולן הוא הנמוך ביותר בהשוואה ליתר הנפות, ועמד על 8,699 ₪, לעומת ממוצע ארצי של 11,855 ₪, וממוצע נפת תל אביב של 14,869 ₪; כאשר לאחריה נפת צפת עם שכר ממוצע של 9,381 ₪.

בנוסף לכך, לפי נתונים שפורסמו בקובץ רשויות מקומיות 2023 ביחס לשנת 2022, שיעור המשתכרים מתחת לשכר המינימום בקרב שכירים בנפת גולן הוא הגבוה ביותר בארץ ועומד על 44%, כאשר השיעור הארצי עומד על 33%, ואחריה נפת ירושלים עם 39%. בקרב העצמאיים, השכר הממוצע לחודש בנפת גולן הוא הנמוך ביותר מכל הנפות ועומד על 9,164 ₪, כאשר הממוצע הארצי לעצמאיים הוא 11,905 ₪ ובפער של 174 ₪ מנפת צפת המדורגת שנייה (9,338 ₪).

בנוסף, מנתוני האבטלה לפי נפות שפורסמו בשנת 2024 בקובץ רשויות מקומיות 2023 של הלמ"ס ביחס לשנת 2022 (שנת העדכון האחרונה), שיעור האבטלה בנפת הגולן הוא הגבוה ביותר בהשוואה ליתר הנפות עם שיעור אבטלה של 3.3%, לעומת הממוצע הארצי לאותה תקופה שעמד על 2.1%, וכאשר אחריה נפת צפת עם שיעור אבטלה של 3.2%.

נוסף על כך, על פי נתונים שפורסמו בקובץ רשויות מקומיות 2023 ביחס לשנת 2022, בנפת הגולן השיעור הגבוה ביותר של עצמאיים. שיעור העצמאים מתוך כלל המועסקים (שכירים ועצמאים) הוא 15%, לעומת ממוצע ארצי של 9% עצמאים מתוך כלל המועסקים, 11% עצמאים בנפות תל-אביב, השרון וצפת המדורגות שניות ו-10% בנפת חדרה המדורגת שלישית בשיעור העצמאיים מתוך כלל המועסקים. ממצאים דומים לפיהם בנפת הגולן השיעור הגבוה ביותר של עצמאיים עולים גם ממפקד האוכלוסין של שנת 2022. על פי מפקד האוכלוסין של שנת 2022, שיעור העצמאים מתוך כלל המועסקים (שכירים ועצמאים) הוא 20%, לעומת ממוצע ארצי של 12.7% עצמאים מתוך כלל המועסקים, 15% עצמאים בנפת תל-אביב המדורגת שניה ו-14.7% בנפת צפת המדורגת שלישית בשיעור העצמאיים מתוך כלל המועסקים. ריבוי עצמאיים והאחוז הגבוה של דורשי עבודה עשוי להעיד על מגוון מצומצם יחסית של אפשרויות תעסוקה לשכירים.

תעשייה ופריון

לפי השנתון הסטטיסטי לתעשייה לשנת 2024 של הלמ"ס (נתוני 2021), התפוקה הממוצעת למשרה בתעשייה בנפת הגולן היא הנמוכה ביותר ארץ ועומדת על 556.2 אלף ש"ח לעומת ממוצע ארצי של כ-1,053.2 אלף ש"ח. במובן זה, הפריון בענף התעשייה בנפת הגולן, המבטא את גובה התוצר לעובד, הוא הנמוך ביותר בישראל. ממצא זה מוסבר, בין השאר, על ידי העובדה כי אחוז המשרות בענפי הטכנולוגיה העילית (היי-טק) מתוך משרות התעשייה הוא הנמוך ביותר בארץ, ועומד על 15% בלבד, ובפער ניכר מהנתון המקביל ביתר הנפות (נפת אזור יהודה ושומרון שניה עם 19.3%, נפת כנרת שלישית עם 27.5% וממוצע כלל ארצי שעומד על 46.1%) (מתוך השנתון הסטטיסטי לתעשייה לשנת 2024 של הלמ"ס (נתוני 2021)).

כמו כן, לפי נתוני שנתון סטטיסטי לתעשייה 2024 (נתוני 2021), התמורה הממוצעת למשרה בענף התעשייה היא הנמוכה בישראל, אחרי מחוז יו"ש, ועומדת על 135.1 אלף ש"ח בשנה, זאת לעומת ממוצע ארצי של 221.5 אלף ש"ח. היותה של נפת הגולן הפריפריאלית ביותר בישראל כאמור, משפיעה על הגיוון התעסוקתי בנפה, ענפי התעסוקה בה, על שיעור העצמאים הגדול ביחס לנפות אחרות, על יכולת ההשתכרות של העובדים השכירים ועל פריון העבודה.

בנפת גולן, הנפה הפריפריאלית ביותר במדינת ישראל כפי שיפורט להלן, יש 39 יישובים, מהם ארבעה יישובים דרוזים (מג'דל שמס, עין קנייא, בוקעתא, מסעדה) אשר מקבלים מענה ייעודי המתאים למאפיינים ולמצב חברתי-כלכלי שלהם במסגרת תוכנית חומש ליישובים הדרוזים בגולן (החלטה מס' 2857 מיום 9.3.25), והיישוב ע'ג'ר אשר קיבל מענה במסגרת מספר החלטות ממשלה בעניין צמצום פערים בחברה הערבית (החלטת ממשלה 550 אשר מסתיימת בשנה זו), ותכניות לקידום מענים ליישובים צמודי גדר בגבול הלבנון (החלטה מס' 3264 מיום 20.7.25). היישובים מג'דל שמס, עין קנייא, מסעדה ורג'ר קיבלו מענה גם במסגרת החלטות הממשלה הנוגעות ליישובים בטווח המכונה 0-9 ק"מ מגבול הלבנון – החלטה 3679 מיום 22.12.2025, החלטה 3265 מיום 20.7.2025, החלטה 3374 מיום 21.9.2025).

היישוב קצרין ושלושים ושלושה היישובים במועצה אזורית גולן, אשר אוכלוסייתם מהווה כ-50% מאוכלוסיית נפת גולן, ואשר אינם נכללים בהחלטות אחרות כאמור, יקבלו מענה בהחלטה זו. יובהר כי לעניין היישובים נוה אטי"ב ונמרוד – המענים שהתקבלו עד עתה במסגרת החלטות הממשלה על בסיס עדיפות לאומית לגבי יישובים אלה, אינם כוללים את המענים שניתנים לפי החלטה זו. ככל שיתקבלו החלטות עדיפות לאומית נוספות שיחולו על יישובים אלה באופן פרטני (להבדיל ממענים רשותיים) – יוכלו יישובים אלה לקבל מענה במסגרתם לאור העובדה שמשתייכים ליישובים בטווח המכונה 0-9 מגבול הלבנון.

אחת ממטרות המשנה של ההחלטה היא פיתוח הכלכלה המקומית והאזורית לצורך יצירת מקומות תעסוקה ומשיכת אוכלוסייה. לפיכך, החלטה זו מתמקדת בכלים שמטרתם להביא לחיזוק ופיתוח של התעשייה ופיתוח ענפי התעסוקה

ביישובי הגולן על הרשויות המקומיות הנכללות בה. זאת, באופן שיתמוך במהלכי הצמיחה הדמוגרפית שהחלטה מיועדת לקדם.

כאמור בפתח ההחלטה, ולאור כל המתואר לעיל, מטרתה היא חיזוק ההתיישבות ועידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא בקצרין ובמועצה אזורית גולן, כאשר היעד העיקרי הוא הקמה ושיווק של 3,000 יחידות דיור חדשות. כדי לעמוד במטרת העל של ההחלטה וביעדיה, נקבעו היעדים הבאים שעמידה בהם תגדיל משמעותית את הסיכוי לעמוד במטרת העל של ההחלטה:

1. **הגדלת היצע המגורים והרחבת ההתיישבות ברשויות ההחלטה** באמצעות קידום תכנון סטטוטורי, הסרת חסמים תכנוניים, פיתוח שכונות חדשות והרחבת יישובים קיימים בגולן ובקצרין, לצד פיתוח מבני ציבור ושטחים פתוחים התומכים בקליטת אוכלוסייה חדשה.
2. **חיזוק התשתיות האזוריות התומכות בצמיחה דמוגרפית וכלכלית** באמצעות פיתוח ושדרוג תשתיות תחבורה, מים וביוב, הנדרשות לתמיכה בהתרחבות האוכלוסייה ברשויות ההחלטה.
3. **פיתוח מנועי צמיחה כלכליים והגדלת התעסוקה** באמצעות קידום אזורי תעשייה, חיזוק הכלכלה ומיקוד בתחומי החקלאות והתיירות, קידום חדשנות ושיתופי פעולה עם מוסדות אקדמיים, ופיתוח מוקדי תעסוקה אזוריים.
4. **שיפור השירותים לתושבים וחיזוק איכות החיים** באמצעות פיתוח שירותי חינוך, בריאות, תרבות וספורט, חיזוק הקהילה המקומית ושיפור השירותים המוניציפליים.
5. **חיזוק הרשויות המקומיות והגדלת יכולתן להוביל צמיחה אזורית** באמצעות מענקי פיתוח, חיזוק האיתנות הפיננסית של הרשויות, קידום טרנספורמציה דיגיטלית ושיתופי פעולה אזוריים.

יישום ההחלטה עם כלי הסיוע שבה עשויים לסייע להצלחת השיווקים וקליטת תושבים חדשים בהיקפים משמעותיים, כאשר מכלול הכלים יחדיו מיועד לאפשר את מימוש יעדי ההחלטה עד לתום שנות ההחלטה ואף לאחר מכן, על בסיס היסודות שהונחו בה.

קצרין כעוגן מרחבי והשיקולים המקצועיים להבחנה בין המועצה המקומית קצרין לבין המועצה האזורית גולן בחלק מכלי הסיוע

קצרין הוקמה ותוכננה כיישוב עירוני במטרה ליישב ולהאיץ את התפתחותו של אזור הגולן. היישוב משמש כעוגן מרחבי - בלב הגולן - המתווך בין הפריפריה למרכז ומהווה צומת למתן שירותים מרחביים לכלל היישובים הסובבים אותו. הצלחתו ושגשוגו של המרחב הכפרי בגולן תלוי במידה רבה בהתפתחותו של היישוב קצרין כיישוב עירוני בר קיימא. כמו כן, פוטנציאל קליטת תושבים חדשים בקצרין הינו גבוה מאחר ומגבלת יח"ד הקיימת ביישובים הכפריים, בהתאם לתמ"א 35, אינה קיימת עבורו.

התכניות לצמיחה דמוגרפית לקצרין ולמועצה אזורית גולן נבנו בהתאמה למאפיינים השונים של הרשויות (אשר אחת מהן היא כאמור מועצה מקומית, שהיא יישוב עירוני המיועד לשמש כעוגן מרחבי, והשנייה היא מועצה אזורית). החלטה זו כוללת שורה של כלים ייעודיים לקצרין לפיתוח עוגנים כלכליים מקומיים ואזוריים, לפיתוח יכולות הרשות המקומית ורמת השירותים הניתנים בה, לחיזוק מעמדה כמוקד עירוני מרכזי בגולן ולתמיכה ביעדי הצמיחה הדמוגרפית הגבוהים שנקבעו לה כדלקמן: (1) תמיכה בפיתוח המואץ של השכונות החדשות בקצרין ובהיערכות לגידול משמעותי בהיצע יחידות הדיור ביישוב (2) שדרוג ושיפוץ מרכזים מסחריים במטרה לשפר את המרחב העירוני ואת רמת השירותים ((3) סיוע בקידום מנועי צמיחה כלכליים שיסייעו להגדיל את הכנסות הרשות ויאפשרו לה להעניק רמת שירותים גבוהה יותר ולהפחית את התלות במענקי מדינה. כלי הסיוע כאמור מוענקים לקצרין במטרה לחזקה ולהפוך אותה לעוגן מרחבי לאזור כולו.

לצד זאת כלים ייעודיים אחרים ניתנים רק למ.א גולן, על בסיס שיקולים מקצועיים רלוונטיים, כגון פיתוח תחום החקלאות לרבות תשתיות מים וביו, .

יצוין, כי ההכרזה על אזור העדיפות הלאומית היא לגבי כלל נפת הגולן ובהתאם לכך חלק מהסעיפים נועדו לשרת את כלל תושבי הנפה ולא דווקא את רשויות ההחלטה בלבד (סעיפים: 10 – פיתוח תחבורה; 20 – הרחבת מענים אקדמיים (וטרינריה); 23 – פיתוח חדשנות ומו"פ; 29 ו- 32 – פיתוח תשתיות תיירות ועוגני תיירות; 56 – מוקד רפואה דחופה). מרבית המענים ניתנים בתחומי המועצה המקומית קצרין, בהיותה עוגן מרחבי לכלל האיזור כאמור, ואולם כאמור הם יוכלו לשרת את כלל תושבי הנפה.

ההחלטה קובעת את כלי סיוע לתקופות שונות כמפורט בה בין השנים 2026-2030.

מלבד מספר סעיפים בסעיפי משרד החינוך המתייחסים לשנות לימוד ואשר יסתיימו רק בסוף שנת הלימודים התשצ"א.

דברי הסבר

ביום 26.12.2021 התקבלה החלטת ממשלה מס' 864, אשר קבעה תכנית ממשלתית כוללת לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי המועצה האזורית גולן ובקצרין. מטרתה הייתה עידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא בגולן וזאת לאור מיעוט האוכלוסייה ודלילות האוכלוסייה לצד השיקולים הנוגעים למיקומה הגאוגרפי והגיאואסטרטגי, כאשר היעד העיקרי הכפלת האוכלוסייה קצרין וביישובי מ.א. גולן עד שנת 2025

מאז קבלתה של החלטת הממשלה מס' 864, עודכנה התכנית במספר החלטות ממשלה 2105 מיום 04.08.2024, 2566 מיום 15.12.2024, 3549 מיום 04.12.2025) אשר ביקשו להגביר את הישימות של התכנית באמצעות חיזוק, עדכון וטיוב כלי הסיוע בתוכנית זו, בין היתר נוכח השפעות מלחמת "חרבות ברזל" על אזור רמת הגולן

במסגרת יישום התכנית נרשמה התקדמות בהגדלת היצע יחידות הדירה, ובפרט באזור העירוני. כך, התכנית סייעה לקידום שיווק בהיקפים משמעותיים בעיר קצרין, ובראשם שיווק רובע 12, וכן שיווקים נוספים, אשר העידו על קיומו של פוטנציאל ביקוש בהתקיים תנאים מתאימים. לצד זאת, נרשמה התקדמות חלקית בלבד בהרחבת היצע המגורים ביישובי המועצה האזורית גולן, המאופיינים בדפוסי התיישבות כפריים ובקצב פיתוח שונה.

עם זאת, כבר בשנים הראשונות ליישום התכנית, ובטרם הושלם מיצוי כלי המדיניות שנקבעו במסגרתה, פרצה מלחמת "חרבות ברזל". על אף שמרחב הגולן לא היה מוקד לפינוי רחב היקף בדומה ליישובי ליישובים בטווח המכונה 3.5-0 ק"מ מגבול הלבנון, התפתחות הלחימה בזירה הצפונית והאיום המתמשך מכיוון לבנון, אשר כלל ירי רקטות וטילים, ניסיונות חדירה ומתווי טרור נוספים, יצרו מציאות ביטחונית מורכבת ומתמשכת אשר השפיעה באופן ישיר גם על אזור רמת הגולן. כך לדוגמא על בסיס הערכות גורמי הביטחון, נוספו קצרין ויישובי מ.א. גולן לתוספת החמישית לתקנות מס רכוש וקרן פיצויים (תשלום פיצויים) (נזק מלחמה ונזק עקיף) (חרבות ברזל) (הוראת שעה), תשפ"ד- 2023 הנוגעת לאזורים שנפגעו בחודשים ינואר ופברואר 2024 ומרץ ואפריל 2024..

המציאות הביטחונית החדשה הובילה לפגיעה בפעילות הכלכלית האזורית, ובפרט בענפים מרכזיים לכלכלת רמת הגולן ובהם חקלאות ותיירות. בנוסף, נוצרה אי-ודאות בקרב אוכלוסיות פוטנציאליות, אשר הקשתה על קבלת החלטות בנוגע למעבר לרמת הגולן, והאטה את קצב האכלוס של יחידות דיור ששיווקן קודם במסגרת ההחלטה. לצד זאת, רשויות ההחלטה נדרשו להתמודד עם אתגרים תפעוליים ופיננסיים מורכבים הנובעים מהמצב הביטחוני ומהשלכותיו על הכנסותיהן ועל פעילותן השוטפת.

כתוצאה מכך, נפגעה היכולת לממש את הפוטנציאל הדמוגרפי של התכנית, ולהמשיך את מגמת הגידול של קצרין ושל יישובי המועצה האזורית גולן, על אף ההתקדמות בהיבטי השיווק והתכנון.

בנוסף להשפעות המלחמה, התברר כי האתגר המרכזי של האזור אינו מתמצה בהגדלת היצע יחידות הדירה בלבד. בפועל, קיים קושי בהבאת אוכלוסייה ובהפיכת השיווקים לאכלוס בפועל, הן בקצרין והן ביישובי המועצה האזורית גולן. קושי זה נובע ממכלול תנאים המשפיעים על האטרקטיביות הכוללת של המגורים, העבודה וההתבססות באזור, ובהם היקף ואיכות התעסוקה, רמת השירותים הציבוריים, פיתוח התשתיות ויכולת הרשויות המקומיות להוביל תהליכי צמיחה. בין היתר כפועל יוצא מהיבטי הפריפריאליות של נפת הגולן כולה כמפורט בפרק עדיפות לאומית.

בהיעדר מענה כולל למכלול גורמים אלו, מתקשה האזור לממש את הפוטנציאל ההתיישבותי הגלום בו, גם במצבים בהם מתקיימת הרחבה של היצע המגורים.

לאור האמור התברר כי נדרש מהלך ממשלתי משלים, אשר ייתן מענה הן לפערים שנותרו מיישום החלטה 864 והן לאתגרים החדשים שנוצרו בעקבות המלחמה, תוך התאמת כלי המדיניות למציאות המשתנה והעמקת האפקטיביות שלהם.

בהתאם לכך, גובשה החלטה זו, אשר מבקשת לעדכן, לחזק ולהרחיב את התכנית לעידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא במועצה אזורית גולן ובקצרין, תוך התאמתה למכלול האתגרים וההזדמנויות הנוכחיים.

בהתאם לכך, וכפי שפורט לעיל, קובעת ההחלטה מטרות על מרכזית לתוכנית לחיזוק ההתיישבות והצמיחה הדמוגרפית ברשויות ההחלטה. כלי הפעולה המנויים בהחלטה נועדו להביא לקידום יעדים התומכים בהשגת מטרות העל של התוכנית - הגדלת היצע המגורים והרחבת ההתיישבות באזור, חיזוק התשתיות האזוריות התומכות בצמיחה דמוגרפית וכלכלית, פיתוח מנועי צמיחה כלכליים והגדלת התעסוקה, שיפור השירותים לתושבים וחיזוק איכות החיים באזור, חיזוק הרשויות המקומיות והגדלת יכולתן להוביל צמיחה אזורית יעדים אלו משקפים גישה אינטגרטיבית, שלפיה צמיחה דמוגרפית בת קיימא אינה תוצאה של רכיב אחד בלבד, אלא של שילוב בין תנאים תכנוניים, כלכליים, תשתיתיים וחברתיים.

במסגרת החלטת הממשלה מס' 2755 מיום 16.2.2025, החליטה הממשלה להטיל על מטה היישום שהוקם בהתאם להחלטת הממשלה 1786 מיום 27.5.24 (להלן: **החלטה 1786**) את האחריות לליווי יישום החלטת הממשלה מס' 864.

במסגרת החלטת הממשלה מס' 3556 מיום 4.12.25 החליטה הממשלה על הקמת מנהלת "תנופה לצפון" במקום מטה היישום שהוקם בהחלטה 1786. בנוסף, קבעה הממשלה באותה החלטה כי מתוך התקציבים שהוקצו במסגרת החלטת הממשלה 2330 מיום 31.10.24 לטובת תוכנית רב שנתית לשיקום ופיתוח הצפון, שהוטל על משרד רה"מ ועל ראש מטה היישום להביא לאישור הממשלה, יוקצו 700 מלש"ח ליישובי המועצה האזורית גולן וקצרין. החלטת ממשלה זו, נועדה להמשיך את הצעדים שהחלו במסגרת החלטת ממשלה 864 לצורך עידוד צמיחה דמוגרפית בת קיימא ביישובי המועצה האזורית גולן ובקצרין ולהוסיף עליהם כלי פעולה נוספים למימוש מטרות זו. בהמשך להחלטות הממשלה האמורות לעיל, גיבשה מינהלת תנופה לצפון החלטה זו בשיתוף ובתיאום עם משרדי הממשלה הנוגעים לעניין. יישום החלטת הממשלה יהיה בליווי המינהלת אשר תרכז ותתכלל את יישום הצעדים הקבועים בהחלטה, כדי להביא ליישום מיטבי של הצעדים הכלולים בהחלטה לטובת קידום הצמיחה הדמוגרפית, הפיתוח הכלכלי ושיפור השירותים לתושבים באזור הגולן וקצרין.

תפקידה של המנהלת הוא לוודא כי מכלול הפעולות המבוצעות על ידי המשרדים השונים מתואם, ממוקד ותואם את יעדי ההחלטה, וכי קיימת הלימה בין תחומי הפעולה של כל משרד לבין קידום הצמיחה הדמוגרפית, חיזוק מנועי הצמיחה הכלכליים ושיפור השירותים לתושבים.

המנגנונים שנקבעו לניהול החלטה, ובכלל זה אישור תכניות עבודה, תיאום בין-משרדי שוטף וקיום מנגנוני בקרה, מהווים תנאי מרכזי להבטחת מימוש אפקטיבי של יעדי ההחלטה.

ביאור סעיפי ההחלטה

הגדלת היצע המגורים והרחבת ההתיישבות באזור

סעיף 2 - תמריצים לעמידה ביעדי גידול ביח"ד

אחד האתגרים המרכזיים העומדים בפני מ.א. גולן וקצרין אינו מתמצה בהיקף התכנון או בשיווק יחידות הדירה בלבד, אלא ביכולת להביא לאכלוס בפועל של יחידות הדירה ולממש את הפוטנציאל התכנוני של רשויות ההחלטה פער זה נובע, בין היתר, ממכלול התנאים המשפיעים על האטרקטיביות הכוללת של המגורים ברשויות, ובכלל זה

רמת הפריפריאליות הגבוהה שלהן, מבנה שוק העבודה, רמות השכר, היצע השירותים הציבוריים והתשתיות, וכן מאפייני ההתיישבות השונים בין המרחב העירוני למרחב הכפרי-קהילתי.

אתגר זה התחדד נוכח השפעות מלחמת התקומה, אשר הגבירה את רמת אי-הוודאות בקרב אוכלוסיות פוטנציאליות והובילה להאטה בקצב הגידול הדמוגרפי, ובכך חיזקה את הצורך בכלים אקטיביים לעידוד אכלוס והגדלת האוכלוסייה בפועל.

בהתאם לתפיסה המונחת ביסוד החלטה זו, שלפיה צמיחה דמוגרפית בת קיימא מחייבת לא רק הגדלה של היצע יחידות דיור אלא גם יצירת ביקוש אפקטיבי למגורים באזור, נדרש מהלך ממשלתי אשר יקבע יעדים ברורים להגדלת היקף יחידות הדיור, לצד מנגנונים שיתמרכזו את הרשויות המקומיות לפעול באופן אקטיבי לקידום השיווק, האכלוס והגידול הדמוגרפי בפועל.

בהתאם לכך, מוצע לקבוע במסגרת החלטה זו יעדים דמוגרפיים פרטניים לשיווק יחידות דיור ביישובי ההחלטה עד שנת 2031, בהיקף כולל של כ-3,000 יחידות דיור. יעדים אלו משקפים את הפוטנציאל התכנוני הקיים ואת יכולת הקליטה של היישובים, הן במרחב העירוני והן במרחב הכפרי, ונועדו ליצור ודאות תכנונית ומדיניותית באשר להיקף הפיתוח הנדרש לשם השגת יעד הגדלת האוכלוסייה.

לצד קביעת היעדים, מוצע להקים מנגנון תמריצים ייעודי לרשויות המקומיות, בהיקף של כ-70 מיליון ₪, אשר יקשר באופן ישיר בין עמידה ביעדי השיווק והגידול הדמוגרפי לבין התמיכה התקציבית הממשלתית. במסגרת זו יינתן לרשויות תקציב ייעודי בהתאם לקצב עמידתן ביעדים שנקבעו, תוך הבחנה בין המרחב העירוני, שבו המדידה מתבצעת על בסיס שיווקים, לבין המרחב הכפרי, שבו נמדדת קליטת האוכלוסייה באמצעות מנגנוני קבלה קהילתיים (ועדות קבלה ביישובים קהילתיים ובהרחבות ואישורי אסיפות חברים במושבים ובקיבוצים – הכל לעניין יחידות דיור חדשות).

מנגנון זה נועד לייצר תמריץ ברור לפעולה אקטיבית מצד הרשויות המקומיות לקידום פיתוח המגורים בתחומן, להסרת חסמים ולהאצת תהליכי האכלוס, תוך התאמה למאפיינים הייחודיים של כל אחד מסוגי הרשויות. בהתאם לכך השימושים בכספי התמרוץ יאושרו בהתאם לתוכנית עבודה שתוגש למינהלת צפון ותאושר על ידה, ולעניין מ.א. גולן תאושר גם עם משרד ההתיישבות. השימושים המיועדים הם בתחומי פיתוח כלכלי ושדרוג תשתיות ומבני ציבור ביישובי ההחלטה (כאשר במסגרת זו יינתן דגש לתמיכה במבני ציבור ביישובים עצמם), והנגשת שירותים לתושבים.

יצוין כי במסגרת זו מוצע לעודד את המועצה מקומית קצרין לעשות שימוש בכספי התמרוץ גם עבור הקמת פרויקטים כלכליים מניבים שיוכלו לסייע לה בהעלאת הכנסות או צמצום הוצאות. זאת באמצעות הגשת בקשות לתמיכה במבחני תמיכה של משרד נגב גליל לתמיכה בפרויקטים מסוג זה.

בנוסף לכך, כוללת ההחלטה מנגנונים שיאפשרו התאמה של התמריצים בהתאם לעמידה בפועל ביעדים, לרבות אפשרות לתגמול לרשויות שיפעלו מעבר ליעדים שנקבעו, וכן הקצאה מחדש של משאבים שלא נוצלו, לצורך מיקסום האפקטיביות של כלי המדיניות.

צעדים אלו משתלבים עם מטרת העל של ההחלטה בתחום פיתוח הדיור והגדלת האוכלוסייה, ומהווים רכיב מרכזי במעבר ממדיניות המתמקדת בהגדלת היצע בלבד למדיניות המשלבת בין היצע לביקוש, במטרה להביא לצמיחה דמוגרפית משמעותית, לחיזוק הכלכלה המקומית ולהגברת האטרקטיביות של מ.א.גולן וקצרין למגורים ולהתיישבות.

סעיף 3 – חיזוק קצרין כמוקד עירוני

סעיף זה נועד לתת מענה לחסם מבני הנוגע ליכולתו של היישוב קצרין לשמש מוקד עירוני מרכזי במרחב רמת הגולן, אשר בהיעדרו נפגעת היכולת לממש את יעד הגידול הדמוגרפי של ההחלטה. בהינתן מאפייניו של המרחב, קיומו

של מוקד עירוני בעל היקף פעילות מספק מהווה תנאי תומך להרחבת היצע השירותים, לפיתוח פעילות כלכלית אזורית ולחיזוק האטרקטיביות למגורים.

לשם כך, מוצע לקבוע מכלול צעדים אשר עניינם הסרת חסמים והאצת תהליכי פיתוח עירוני בקצרים, בדגש על הגדלת היצע התכנון הזמין, הבטחת זמינות קרקע לפיתוח ותיאום בין הגורמים הממשלתיים הרלוונטיים. בהיבט הפיתוח, מוצע להטיל על הגורמים הרלוונטיים לפעול לקידום הסכם גג ליישוב קצרים. כלי זה נועד לאפשר האצה של שיווק יחידות דיור ופיתוח תשתיות בהיקפים משמעותיים, באמצעות יצירת מסגרת מתואמת בין המדינה לרשות המקומית, אשר תבטיח ודאות תכנונית ותקציבית ותצמצם חסמי ביצוע. בנוסף, מוצע להנחות את משרד הבינוי והשיכון ורשות מקרקעי ישראל לפעול לאיתור ולתכנון שטחים נוספים לפיתוח מגורים, לרבות במרחב צפון קצרים, וזאת נוכח הצורך להבטיח רציפות תכנונית וזמינות קרקע לפיתוח גם בטווח הבינוני והארוך, כתנאי להמשך גידול האוכלוסייה.

כמו כן, מוצע לקדם מהלך של שינוי ייעוד קרקע ביטחונית (שטח אש אחמדיה), אשר מהווה כיום חסם תכנוני לפיתוח היישוב. הסרת חסם זה, בכפוף להשלמת פעולות נדרשות, צפויה להגדיל את היצע הקרקע הזמין לפיתוח ולאפשר הרחבה של היישוב בהיקפים משמעותיים.

מכלול צעדים אלה נועד ליצור תנאים תכנוניים ותפעוליים שיאפשרו האצה של פיתוח המגורים בקצרים, ובכך לתמוך במימוש יעד הגדלת האוכלוסייה ובחיזוק תפקודה של קצרים כמוקד עירוני מרכזי במרחב רמת הגולן.

סעיף 4 – תמיכה בפיתוח רובע 12 והיערכות לגידול דמוגרפי

סעיף זה נועד לתת מענה לפער בין קצב שיווק יחידות הדיור בקצרים, ובפרט ברובע 12 אשר קידומו החל במסגרת החלטת הממשלה מס' 864, לבין קצב האכלוס בפועל והיערכות המרחב העירוני לגידול הדמוגרפי הנגזר מכך. בהתאם לכך, נדרש מענה משלים אשר יבטיח כי הגדלת היצע יחידות הדיור תתורגם למימוש בפועל של פוטנציאל האכלוס, תוך התאמת התשתיות העירוניות והמרחב הציבורי להיקפי הפיתוח המתוכננים. לשם כך, מוצע להקצות תקציב ייעודי להסרת חסמים לפיתוח הרובע ולהשלמת מרכיבי הפיתוח הנדרשים, לרבות פיתוח המרחב הציבורי, שדרוג המרקם הוותיק, הקמת תשתיות אזוריות וחיזוק מערכי התכנון.

השקעה זו נדרשת על מנת למנוע היווצרות פער בין קצב הפיתוח הפיזי לבין תנאי המגורים בפועל, אשר עלול לפגוע באטרקטיביות היישוב ובקצב האכלוס. בנוסף, היעדר אכלוס בהיקף מספק של יחידות הדיור המשוקות ברובע 12 עלול להשליך על יכולת השיווק של יחידות דיור נוספות, אשר קידומן נדרש במסגרת החלטה זו, ובכך עלול לפגוע ביכולת לעמוד ביעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה.

צעדים אלו נועדו לתמוך במימוש פוטנציאל השיווק שכבר קודם, ולהבטיח כי הגידול בהיצע יחידות הדיור יתורגם לגידול דמוגרפי בפועל, בהתאם ליעדי ההחלטה.

סעיף 5 – היערכות המועצה האזורית גולן לגידול דמוגרפי

סעיף זה נועד לתת מענה לפער בין יעדי הגידול הדמוגרפי שנקבעו בהחלטה זו לבין התנאים הנדרשים ביישובי המועצה האזורית גולן לצורך מימוש גידול זה בפועל. בהתאם לכך, נדרש מענה משלים אשר יתמוך ביכולת המועצה והיישובים להתרחב ולקלוט אוכלוסייה, תוך יצירת תנאים הולמים למגורים ומתן שירותים ברמה נאותה ונגישה. לשם כך, מוצע להקצות תקציב ייעודי אשר ישמש, בין היתר, לתכנון, הקמה ושדרוג של תשתיות ציבוריות ומבני ציבור אזוריים במרחב המועצה אשר יתמכו את ההתיישבות במועצה. השקעה זו נדרשת נוכח מאפייני ההתיישבות הכפרית המבוזרת, שבהם איכות המענה הקהילתי ורמת הנגישות לשירותים מהווה שיקול מרכזי בהחלטה על מעבר ליישוב, ומשפיעה באופן ישיר על הביקוש למגורים. בהיעדר התאמה כאמור, עלול להיווצר פער בין קצב

הרחבת היישובים לבין היכולת למשוך אוכלוסייה ולאכלס את ההרחבות בפועל. לצורך מימוש יעד זה מוצע לקדם שדרוג תשתיות ומבני ציבור אזוריים שיוכלו לתת שירותים נאותים באופן אזורי ליישובים הסמוכים אליהם. צעדים אלו נועדו לחזק את יכולתם של יישובי המועצה האזורית גולן למשוך אוכלוסייה חדשה ולהבטיח את קליטתה בפועל, בהתאם ליעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה.

סעיף 6 – מעטפת קליטה וליווי קהילתי

סעיף זה נועד לתת מענה לחסם הנוגע ליכולת לקלוט אוכלוסייה חדשה ביישובי המועצה האזורית גולן, מעבר להיבטים התכנוניים והפיזיים. בהתאם לכך, נדרש מענה קהילתי משלים אשר יתמוך בתהליכי הקליטה וההתבססות של תושבים חדשים, באופן שיגדיל את היכולת לממש את פוטנציאל ההרחבות ולחזק את הביקוש למגורים ביישובים.

לשם כך, מוצע להפעיל תכנית למעטפת קליטה, פיתוח וליווי קהילתי, אשר תסייע בתהליכי השתלבות של אוכלוסייה חדשה ובחיזוק המרקם היישובי. השקעה זו נדרשת במ.א. גולן נוכח מאפייני ההתיישבות הכפרית, שבהם לתהליכי קליטה ושילוב בקהילה יש השפעה ישירה על היכולת למשוך אוכלוסייה ועל קצב האכלוס בפועל. בהיעדר מענה כאמור, עלול להיווצר קושי במימוש הרחבות היישובים, גם כאשר קיימת זמינות של יחידות דיור. צעדים אלו נועדו לתמוך במשיכת אוכלוסייה חדשה ובקליטתה בפועל, בהתאם ליעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה.

סעיף 7 – תמיכה בגרעינים משימתיים

סעיף זה נועד לתמוך בפעילות ההתיישבותית ברשויות ההחלטה באמצעות חיזוק גרעינים משימתיים הפועלים ביישובים. גרעינים אלו תורמים למשיכת אוכלוסייה חדשה ולחיזוק הביקוש למגורים. בהתאם לכך, מוצע לעודד שיפוץ ופיתוח של מבנים המשמשים את פעילותם. צעדים אלו נועדו לתמוך בצמיחה הדמוגרפית בהתאם ליעדי ההחלטה.

סעיפים 8-9 – עידוד מעבר אוכלוסייה ושיווק דמוגרפי

סעיפים אלו נועדו לתת מענה לחסם הנוגע לרמת הביקוש למגורים באזור הגולן ובקצרין, אשר משפיע על היכולת לממש את פוטנציאל השיווק והגידול הדמוגרפי בפועל. בהתאם לכך, מוצע לקדם מכלול פעולות לעידוד מעבר אוכלוסייה, לרבות פעולות שיווק, הנגשת מידע ותכלול הפעילות הדמוגרפית, הן במועצה האזורית גולן והן בקצרין. צעדים אלו נועדו לחזק את הביקוש למגורים באזור, ולתמוך במימוש יעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה. בקצרין ניתן תקצוב נוסף המיועד לסייע גם במימוש אכלוס יח"ד ששווקו בהמשך להחלטה 864. יצוין כי בקצרין שווקו 2,000 יח"ד במסגרת החלטת הממשלה הקודמת, מה שהביא למעשה להכפלת יח"ד הקיימות בעיר. מאידך, חלק ניכר מיחידות אלו כלל אינו נמכר. לכן, ככל שהעיר קצרין לא תזכה לביקוש מיוחד בשל הגדלת האטרקטיביות שלה, בכלים ייחודיים של משרד נג"ל, לא ניתן יהיה לצאת לשיווקים עתידיים וממילא להתקרב לעמוד בהחלטת הממשלה.

סעיפים דומים לסעיפים אלה נכללו בהחלטה 864.

בסעיף 10 מוצע לתקן את סעיף 7(ה) להחלטה 864 כך שבסיפה יתווסף " הרשות תהיה רשאית לעשות שימוש בתקציב האמור גם לצורך שדרוג מבני ציבור שישמשו את אוכלוסיית רובעי 12 ו- 13 בקצרין". בהתאם לסעיף האמור בהחלטה 864, הוקצה תקציב לסיוע בבינוי מוסדות חינוך ברובעים 12 ו- 13. תקציב זה לא מומש במלואו, ומבוקש כעת לאפשר שימוש בו לשדרוג מבני ציבור ברובעים.

חיזוק התשתיות האזוריות התומכות בצמיחה דמוגרפית וכלכלית

אחד התנאים המרכזיים למימוש יעדיה הדמוגרפיים והכלכליים של החלטה זו הוא קיומה של תשתית אזורית מתאימה, אשר תאפשר את הרחבת ההתיישבות, את פיתוח הפעילות הכלכלית ואת שיפור איכות החיים באזור. בהיעדר מענה תשתיתי מספק, קיים קושי לממש את פוטנציאל הגידול הדמוגרפי, גם במצבים שבהם מתקיימת הרחבה של היצע יחידות הדיור וננקטים צעדים לעידוד ביקוש למגורים.

כפי שעלה בפרק העדיפות הלאומית, מאפייני הפריפריאליות של נפת הגולן – ובפרט ריחוק גיאוגרפי, נגישות מוגבלת ומבנה יישובי מבוזר – משליכים באופן ישיר על היקף ואיכות התשתיות האזוריות. פערים אלה באים לידי ביטוי בין היתר בתחום התחבורה, בזמני נסיעה ארוכים ובנגישות מוגבלת למוקדי תעסוקה ושירותים, וכן בתחומי המים, הביוב והתשתיות הכלכליות, אשר משפיעים על היכולת לפתח פעילות חקלאית, תעשייתית ומסחרית בהיקפים משמעותיים.

על רקע זה, נדרש מענה ממשלתי משלים אשר יתמקד בחיזוק התשתיות האזוריות המרכזיות, באופן שיתמוך הן בהרחבת ההתיישבות והן בפיתוח מנועי הצמיחה הכלכליים. חיזוק התשתיות נועד לצמצם את השפעת הריחוק הגיאוגרפי, לשפר את הנגישות הפנימית והחיצונית של האזור, ולהגדיל את האטרקטיביות למגורים ולפעילות כלכלית.

בהתאם לכך, קובע פרק זה מכלול צעדים בתחומי התחבורה, המים, הביוב והתשתיות הכלכליות, אשר נועדו לייצר תשתית תומכת לצמיחה דמוגרפית וכלכלית בת קיימא במ.א גולן וקצרין, ולסייע במימוש יעדיה הכוללים של ההחלטה.

סעיף 10 – תחבורה

סעיף זה נועד לתת מענה לפערי נגישות וביטחון תחבורתי במ.א. הגולן וקצרין. בהתאם לכך, נדרש קידום תכנית ייעודית משלימה לתכניות הקיימות, אשר תתאים את תשתיות התחבורה להיקפי הפיתוח והגידול הדמוגרפי. צעדים אלו נועדו לשפר את הנגישות והאטרקטיביות למגורים ולתמוך במימוש יעדי ההחלטה. סעיף זה הוא בעל השפעה נפתית בתשתיות התחבורה שיבוצעו ברשויות ההחלטה אך ישרתו את כלל הנפה.

סעיף 11 – תשתיות מים וביוב

סעיף זה נועד לתת מענה לפערים בתשתיות המים והביוב במועצה האזורית גולן, המשפיעים על היכולת להרחיב את ההתיישבות ולפתח פעילות חקלאית. בהתאם לכך, נדרש שדרוג והרחבה של תשתיות הביוב הוותיקות ביישובים הנדרשות בין היתר בשל ריבוי היישובים ופיזורם, ושל תשתיות אספקת המים לחקלאות, כתנאי תומך לצמיחה כלכלית ודמוגרפית. צעדים אלו נועדו במטרה להביא לצמיחה כלכלית ודמוגרפית בת-קיימא.

סעיף 12 – שדרוג המרחב המסחרי בקצרין

סעיף זה נועד לתת מענה לצורך בהתאמת המרחב המסחרי בקצרין להיקף הגידול הדמוגרפי ולתפקודה כמרכז שירותים במרחב. כיישוב עירוני, קצרין מרכזת פעילות מסחרית ושירותית בהיקף רחב, אשר מהווה רכיב מרכזי באטרקטיביות למגורים וביכולת לקלוט אוכלוסייה. הצורך במענה זה נובע ממאפייני המרחב העירוני, בשונה מהמועצה האזורית גולן, המאופיינת בפריסה מבוזרת של יישובים ובהיקפי מסחר מקומיים. בהתאם לכך, מיקוד ההשקעה בקצרין בתחום זה מהווה התאמה למאפייני המרחב.

סעיפי משרד הביטחון

סעיפי המקלטים, המיגוניות ומרכיבי הביטחון - בהמשך לסעיפים הנוגעים להגברת המוכנות לחירום בקצרים, מוצע להנחות את משרד הביטחון להקצות סכום של 600,000 ש"ח, לטובת מרכיבי ביטחון משלימים למועצה המקומית, וזאת בהתאם לכללים ולהוראות בנושא מרכיבי ביטחון במשרד הביטחון. עוד מוצע כי בתיאום עם פיקוד העורף, וכחלק מתכנית העבודה, תרשם הודעת משרד הביטחון כי הוא מקצה עד 0.5 מיליון ש"ח לטובת שיפוט מקלטים ציבוריים וכן 0.5 מיליון ש"ח לטובת פיזור מיגוניות.

הגנת הסביבה – סעיפים 13-19

סעיף 13 - הארכת תוקף סעיפים מהחלטת ממשלה מס' 864 ומהחלטת ממשלה מספר 2566:

1. הפעילות הסביבתית המוצעת בסעיפים אלה יוצרת אפשרות לצמיחה ומנוף להתפתחות באמצעות הקמה של תשתית פיזית וחברתית הכרחית להשגת יעדי הצמיחה הדמוגרפית והחוסן הכלכלי של האזור, אליהם מכוונות מטרות התכנית העיקריות. שיקום קרקעות מזוהמות והסרת מפגעי אסבסט הם בסיס חיוני להבטחת בריאות התושבים ולמשיכת אוכלוסייה חדשה, שהם בעלי חשיבות לצמיחת האזור. זאת לצד הפיכת פסולת למשאב (מיחדוש) והשקעה בחינוך סביבתי כגורם מחזק שייכות למקום ולסביבה. כל אלה חשובים ליצירת מערך שירותים איכותי לתושב. בכך, ההצעה מסגלת את נכסי הסביבה הייחודיים של האזור לטיפול עוגן כלכלי וקהילתי ארוך טווח.
2. סעיף 63 בהחלטת ממשלה 864 הנחה את המשרד להגנת הסביבה לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון (להלן: הקרן) בבקשה, כי תבחן, בכפוף לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, להקצות סכום של עד 0.4 מלש"ח עבור הכנת תכנית כלכלה מעגלית אזורית לנפת הגולן, בהלימה עם התוכנית האסטרטגית לכלכלה מעגלית של המשרד להגנת הסביבה ובנוגע לכלל זרמי הפסולת (לרבות פסולת עירונית ופסולת בניין ולמעט פסולת חקלאית), וסכום של עד 10 מלש"ח עבור יישומה של התוכנית.
3. סעיף 63(א) בהחלטת ממשלה מספר 2566 הנחה את המשרד להגנת הסביבה לפנות להנהלת הקרן לשמירת הניקיון (להלן: הקרן) בבקשה כי תבחן, כפוף לחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984 והתקנות שעל פיו, להקצות למועצה האזורית גולן סכום של עד 2.4 מלש"ח בשנת 2025 עבור הכנת תוכנית מפורטת להקמת מתקן מיון ולהקמת מתקן טיפול בפסולת בתחומי המועצה אשר ייתן מענה לאזור נפת הגולן כולו ולכלל היישובים נשוא ההחלטה, כפי שפורט שם.
4. בשל המצב הביטחוני בצפון, מאז פרוץ מלחמת "חרבות ברזל" באוקטובר 2023, ניכרת הקפאה או האטה משמעותית של עבודות תכנון ופיתוח בחלק מיישובי הגולן. צוותי תכנון וקבלנים התקשו להגיע לאזור, ומשאבים ממשלתיים הופנו לצרכי חירום. בנוסף, הצורך בתיאום בין שלוש רשויות שונות (מועצה אזורית גולן, קצרים ואשכול גליל מזרחי) יצר עיכוב בגיבוש המתווה המוסכם להגשת הבקשה התקציבית המפורטת לקרן לשמירת הניקיון. נוכח העיכובים נדרשת ארכה משמעותית להכנת התכנית, שיש בהן כדי לאפשר לאזור להשתקם ולחזור למסלול הצמיחה הדמוגרפית המתוכנן.

סעיף 14 - השתתפות בעלות ייעוץ סביבתי, וייעוץ בנושא מוכנות הרשויות המקומיות לטיפול באירועי חירום סביבתיים:

1. על פי החלטת ממשלה 864 להכפלת האוכלוסייה ביישובי הגולן וקצרים, ונתוני התכנון המעודכנים (-2022, 2026), להקמת יישובים חדשים והרחבת יישובים קיימים, ופיתוח רובעים אורבניים חדשים בקצרים, ניכרת האצה משמעותית בהיקפי התכנון והבנייה באזור. המגמה נתמכת בנתוני התחלות בנייה גבוהים משמעותית בשלוש השנים האחרונות (2023-2025) בהשוואה לשנים קודמות. היקפי הבנייה המואצים

והמורכבות האקולוגית הייחודית של חבל הגולן, מחייבים ליווי סביבתי הדוק ומקצועי החל משלבי התכנון המוקדמים, דרך הליכי רישוי הבנייה ועד לפיקוח על הביצוע בשטח. תמיכה זו תאפשר ליחידה הסביבתית גולן מתן חוות דעת סביבתיות, בקרה על היתרי בנייה בהיבטים הסביבתיים ופיקוח שוטף למניעת מפגעים סביבתיים תוך כדי עבודות הפיתוח.

2. בנוסף, השגרה הביטחונית המורכבת ביישובי סמוכי הגבול שהם 61% מיישובי המועצה האזורית גולן מחייבת רמת מוכנות גבוהה לטיפול באירועי חירום סביבתיים, כגון דליפות חומרים מסוכנים (חומ"ס) או זיהומי קרקע ומים כתוצאה מפגיעות. כיום, קיים פער ביכולת המועצה האזורית גולן לתת מענה מקצועי ומהיר ללא תגבור ייעודי של כוח אדם מקצועי המכיר את השטח לעומקו.

3. על כן, מוצע להקצות תקציב לתמיכה בהפעלת גורם מקצועי ביחידה סביבתית שיהיה נוכח בשטח, וירכז את הפעולות הבאות:

- מיפוי ופיקוח חומ"ס: ריכוז נתונים וביצוע פיקוח הדוק על מפעלים ומתקנים המחזיקים חומרים מסוכנים בכלל יישובי ההחלטה.

- תיאום מול פיקוד העורף: ליווי שוטף של נציגי פיקוד העורף בביקורי הפיקוח והרישוי שלהם באתרים השונים, תוך הנגשת הידע הסביבתי המקומי וסינרגיה מבצעית.

- בדיקת כשירות וציוד: ביצוע סקרי מוכנות תקופתיים ברשויות, בדיקת תקינות הציוד הייעודי לטיפול באירועי חומ"ס, בחינת מיגון האתרים הרגישים ועדכון שוטף של נוהלי החירום הסביבתיים.

4. יודגש כי היחידה הסביבתית אשר נותנת שירותים בתחום התכנון ורישוי הבנייה והייעוץ לחירום לשני הרשויות, נמצאת במו"א גולן, ולכן התמיכה תינתן עבור כלל השירותים המשתמעים מסעיף זה, לכלל יישובי ההחלטה.

סעיף 15 - תכנית היערכות לשינויי אקלים:

1. משבר האקלים מציב אתגרים משמעותיים בפני הרשויות המקומיות בישראל, ובפרט באזור הצפון והגולן. שינויים אלו מתבטאים בעלייה בשכיחות ובעוצמה של אירועי קיצון כגון גלי חום ממושכים, בצורות, ואירועי גשם עזים העלולים להוביל לשיטפונות ולהצפות. למאפיינים הגיאוגרפיים של הגולן, הכוללים שטחים פתוחים נרחבים, חקלאות רב-גונית ומקורות מים אסטרטגיים, קיימת רגישות גבוהה במיוחד להשלכות אלו.

2. בהתאם לסעיף 64 להחלטת ממשלה 864, על הרשויות להכין תוכנית היערכות לשינויי אקלים. התקציב המבוקש בהחלטה הנוכחית נועד לגשר על הפער שבין שלב התכנון לשלב היישום.

3. תמיכה בסך עד 1 מלש"ח לקצרים ועד 2 מלש"ח למ.א. גולן תינתן לשם יישום מנועי צמיחה ופרויקטים מתוך התוכנית המתגבשת, בדגש על התחומים הבאים:

- חוסן עירוני ויישובי: יצירת הצללה במרחב הציבורי, הפחתת איי חום עירוניים בקצרים, ושדרוג תשתיות ניקוז למניעת הצפות ביישובי המועצה.

- ניהול שטחים פתוחים וחקלאות: הטמעת שיטות לעיבוד חקלאי משמר נגר, הגנה על המגוון הביולוגי מפני שינויי אקלים, וצמצום סכנת שריפות בשטחי המרעה והיער.

- התייעלות באנרגיה וניהול משאבים: קידום פתרונות של אנרגיה מתחדשת במוסדות ציבור וצמצום פליטות גזי חממה ברמת הרשות.

- מוכנות לחירום: חיזוק מערכי המענה לאירועי קיצון אקלימיים המשולבים בתוך המציאות הביטחונית בקו העימות.

סעיף 16 - מרכז מיחדוש :

1. בראש היררכית הטיפול בפסולת עומדת הפחתה של כמות הפסולת במקור. לצורך הפחתת פסולת יש לקדם שינוי עמוק בתרבות הצריכה, באופן שיתמרץ צריכת מוצרים ממוחזרים או בשימוש חוזר, על פני מוצרים חדשים. מרכזי ומערכי מיחדוש מאפשרים:
 - איסוף של "אוצרות רחוב" (חפצים ישנים) וגריעתם מסך הפסולת הגושית המועברת להטמנה.
 - הפחתה ברכישת מוצרים חדשים.
 - שינוי חברתי שמעודד צרכנות נבונה ומקיימת, מחזיר את התיקונים אל קדמת הבמה ומפחית בשימוש במשאבי כדור הארץ.
2. למרכז המיחדוש יתרונות חברתיים נלווים בפיתוח קהילתי סביבתי, וכן פיתוח מרכז הכשרה שיעודד יצרנות תוך שימוש בחומרי גלם מהמרחב העירוני ויסייע להכשרת אנשי מקצוע בתחומים של הפחתת פסולת במקור, כמו: כרייה עירונית, הריסה סלקטיבית, יצרנות ותיקון.
3. סבבי הלחימה השונים, כמו גם מהלכי התחדשות עירונית, תמ"א 38 וכד' – מייצרים פוטנציאל הריסה גדול, וקהל גדול הנזקק לריהוט וציוד חדש. על כן, להקמת מרכז המיחדוש צפויה תרומה לשיקום קהילתי, סביבתי וחברתי.
4. ככלל, יש יחס ישר בין גודל מרכז המיחדוש, על מערכיו השונים, לגודל האוכלוסייה שאותה הוא משרת. יצוין, כי בהחלטות הממשלה האחרונות בחבל התקומה ובטווח המכונה 0-9 ק"מ מגבול הלבנון נקבע מפתח הקצאה של 2 מלש"ח למרכז מיחדוש, שנותן שירות לאוכלוסייה קטנה יחסית, הממוקמת בקרבה אליו ומתאימה יותר למרקם עירוני. למו"מ קצרין מאפיינים המתאימים להקמת מרכז מסוג זה, לרבות גודל האוכלוסייה וצפיפותה, קיומו של אזור תעשייה מפותח, והיותה מרכז מושך קהל שמחוץ למועצה. לפיכך, יש מקום למתן תמיכה בהקמת מרכז מיחדוש דווקא בה. על פי המידע שבפני הגורמים המקצועיים במשרד, לא קיים צורך בתמיכה למטרה זו במועצה האזורית גולן.

סעיף 17 - שטחים מופרים וקרקעות מזהמות :

1. במרחב הגולן, ובכללו המועצה המקומית קצרין והמועצה האזורית גולן, קיימים מוקדי זיהום קרקע נקודתיים ומרחביים המהווים חסם משמעותי בהליכי תכנון ופיתוח התיישבותי ותשתיתי. זיהומים אלו נובעים משלושה מקורות מרכזיים: פעילות תעשייתית היסטורית בתוך אזורי התעשייה (שמקורם בעיקר בדלקים ומתכות), ציוד נלווה לתשתיות חקלאיות וחומרים שנעשה בהם שימוש בחקלאות, ושאריות פעילות צבאית כתוצאה מדליפות שמנים, דלקים, חומרי נפץ ושאריות חומרים מסוכנים בבסיסים ובשטחי אש. על מנת לסייע לרשויות ההחלטה בהתמודדות עם זיהומי קרקע באזורי תעשייה ותשתיות חקלאות מוצע לתת להן תמיכה לפעולות חקירה ושיקום.

סעיף 18 - חינוך סביבתי :

1. פעילות חינוך סביבתי מבוסס מקום מחזקת את המורשת היישובית, מעודדת שמירה על השטחים הפתוחים והמגוון הביולוגי, מגבירה את המודעות והמחויבות הסביבתית, מחזקת את הקשר בין האזרח לסביבתו ומעודדת אקטיביזם סביבתי.
2. במסגרת הפעילות נערכות סדנאות וסיורים, קבוצות ילדים ונוער ואזרחים בוגרים מטפחים מרחבים שונים, נערכת פעילות קהילתית מושכת קהל, ופעילות רוחבית עירונית סביב נושאי סביבה וקיימות. בהחלטות ממשלה קודמות בנושאים דומים בחבל התקומה (למשל, החלטת ממשלה 4328, "תוכנית לחיזוק החוסן האזרחי בשדרות וביישובי "עוטף רצועת עזה" לשנים 2019 - 2020 ותיקון החלטות ממשלה") ובאזור הצפון (למשל, החלטת ממשלה 3265, תוכנית להאצה כלכלית והשבת פעילות עסקית

בצפון) נקבעו מפתחות הקצאה שונים לתושב, בהתאם להיקף התקציב אותו ניתן היה להקצות למטרה זו בכל החלטה. בהחלטות קודמות עבור רשויות הצפון בטווח 0-9 נקבע בפועל מפתח הקצאה של 14.5. בהחלטה זו נקבע מפתח הקצאה של כ- 15.5 ₪ לתושב. לפי חישוב זה תקבל קצרין תמיכה של עד 150 אלש"ח ומ.א. גולן עד 350 אלש"ח.

סעיף 19 – הסרת אסבסט:

1. הגולן מאופיין בבנייה כפרית ענפה הכוללת מבני משק, לולים, מחסנים, מבני ציבור ומבני מגורים ישנים שבהם נעשה שימוש נרחב בלוחות אסבסט-צמנט. בקצרין שהוקמה בשנות ה-70, קיימים מבני ציבור ישנים שחלקם מקורים באסבסט צמנט. בשנים האחרונות נעשו מאמצים להחלפת גגות אלה. ביישובים במ.א. גולן ישנה כמות גדולה מאוד של מבנים המכילים אסבסט צמנט. בשל גילם (מעל 40 שנה), האסבסט נמצא בחלקו בשלבי בליה מתקדמים.
2. פגיעה במבנה אסבסט צמנט יוצרת מספר בעיות קריטיות: זיהום: ריסוק או שריפה של אסבסט שנפגע גורמים לשחרור סיבי אסבסט וליצירת מפגע המסכן את בריאות הציבור; עיכוב בחילוץ והצלה: כוחות הביטחון וההצלה (כיבוי אש, מד"א) נדרשים לציוד מיגון נשימתי מיוחד בבואם לטפל בזירה שבה יש חשש למפגע אסבסט, מה שעלול לעכב פעולות מצילות חיים; עלויות שיקום: פינוי הריסות שמעורב בהן אסבסט יקר משמעותית מפינוי רגיל, ודורש הטמנה באתרים ייעודיים.
3. היקף התמיכה במרכיבי ההסרה וההחלפה ייקבע על ידי המשרד באמות מידה ותנאים מתאימים.

פיתוח מנועי צמיחה כלכליים והגדלת התעסוקה

אחד האתגרים המרכזיים העומדים בפני נפת הגולן, כפי שפורט בפרק העדיפות הלאומית, נוגע למבנה הכלכלי והתעסוקתי של האזור, המאופיין ברמות שכר נמוכות, היקף מצומצם של תעסוקה איכותית, גיוון תעסוקתי מוגבל ופריון תעשייתי נמוך. על רקע זה, מתחדדת ההבנה כי הגדלת היצע יחידות הדיור, כשלעצמה, אינה מספקת ליצירת צמיחה דמוגרפית בת קיימא. בהיעדר הזדמנויות תעסוקה איכותיות, רמות שכר תחרותיות ומנועי צמיחה כלכליים מגוונים, מתקשה האזור למשוך אוכלוסייה חדשה, ובפרט אוכלוסיות צעירות ובעלות הון אנושי גבוה. לפיכך, נדרש מהלך ממשלתי משלים אשר יתמקד בפיתוח מנועי צמיחה כלכליים, בהרחבת אפשרויות התעסוקה ובהעלאת רמות הפריון והשכר ברשויות ההחלטה ובנפה. מהלך זה מבוסס על חיזוק תחומים בעלי יתרון יחסי אזורי, ובכלל זה חקלאות מתקדמת, תיירות, תעשייה וחדשנות, לצד פיתוח תשתיות ידע, מחקר ואקדמיה, אשר נועדו ליצור תשתית כלכלית תומכת לצמיחה דמוגרפית בת קיימא, ולהבטיח כי הרחבת ההתיישבות תלווה בפיתוח מקביל של מקורות תעסוקה והכנסה.

סעיפים 20–23 – אקדמיה, חדשנות ומו"פ

סעיפים אלו נועדו לחזק מנועי צמיחה המבוססים על הון אנושי, ידע וחדשנות, כתנאי להרחבת אפשרויות התעסוקה האיכותית.

בהתאם לכך,

קידום פעילות אקדמית ומחקרית, ובפרט הרחבת פעילות אוניברסיטת קריית שמונה בתחום הוטרניריה באמצעות הקמה של מוקד לטיפולים וטרניריים כמוצע בהחלטה, והחיבור למוסדות מחקר ופיתוח אזוריים, נועד להוות בסיס לפיתוח הון אנושי ולמשיכת אוכלוסיות איכותיות. במקביל, השקעה בתשתיות מחקר ופיתוח והרחבת תחומי החדשנות, נועדו להגדיל את היקף הפעילות הכלכלית ולייצר מקומות תעסוקה איכותיים.

בנוסף, מוצע לחזק את החיבור בין מוסדות מחקר, יזמים, גופי מו"פ ומסלולי התמיכה של רשות החדשנות, במטרה להגדיל את היקף הפעילות החדשנית באזור ולעודד הקמה וצמיחה של חברות עתירות ידע. צעדים אלו נועדו להרחיב את בסיס הפעילות הכלכלית האיכותית באזור, ולתמוך במימוש יעדיה הדמוגרפיים והכלכליים של ההחלטה. הצעדים הקשורים בעידוד הקמת חברות עתירות ידע באמצעות מסלולי התמיכה של רשות החדשנות יוכלו לשמש את כלל הנפה

סעיפים 24-28 – תעשייה, עסקים והשקעות

סעיפים אלו נועדו לתת מענה לפער בהיקף הפעילות התעשייתית ובמספר מקומות העבודה האיכותיים, אשר משפיע על רמות השכר ועל היכולת למשוך אוכלוסייה חדשה. בהתאם לכך, מוצע לקדם מכלול כלים לעידוד השקעות, עידוד עסקים קטנים ובינוניים, הרחבת פעילות מפעלים וחיזוק אזורי התעשייה, לרבות התאמות רגולטוריות, מסלולי תמרוץ ייעודיים והפחתת חסמים לכניסת פעילות כלכלית חדשה. בנוסף, ניתן דגש על משיכת פעילות תעשייתית מתקדמת ועל הגדלת היקף התעסוקה בתחומים עתירי ידע, לצד חיזוק פעילות הייצור הקיימת. צעדים אלו נועדו להגדיל את היצע התעסוקה האיכותית, לשפר את רמות השכר, ולתמוך במימוש יעדיה הדמוגרפיים והכלכליים של ההחלטה.

סעיפים 29-33 – פיתוח תיירות

סעיפים אלו נועדו לממש את הפוטנציאל התיירותי של נפת הגולן ורשויות ההחלטה כמנוע צמיחה כלכלי משמעותי, ולהגדיל את היקף הפעילות הכלכלית והתעסוקה הנגזרת ממנו. בהתאם לכך, מוצע לקדם פיתוח ושדרוג של תשתיות ואתרי תיירות, לצד חיזוק נכסי מורשת ותוכן, במטרה להרחיב את היצע המוצרים התיירותיים ולשפר את חוויית המבקר. בנוסף, ניתן דגש על פיתוח מוקדי משיכה חדשים והסדרת שטחים, על מנת להגדיל את היקף הביקושים ולחזק את פעילות התיירות באזור לאורך זמן. צעדים אלו נועדו להגדיל את תרומת ענף התיירות לכלכלת האזור, ולתמוך במימוש יעדיה הדמוגרפיים והכלכליים של ההחלטה. יצוין כי סכום של 25.4 מיליון ₪, מתוך תקציבי התיירות, שיבוצעו באמצעות קצרון, מיועד לפרוייקטים רחבי היקף שיש בהם כדי ליתן מענה לאזור הגולן כולו (כגון פארק המעינות, פארק 890). לצד זאת, מקודמים פרוייקטים ייחודיים לכל רשות.

סעיפים 34-38 – חקלאות

סעיפים אלו נועדו לחזק את ענף החקלאות במ.א. גולן, המהווה רכיב מרכזי בכלכלת האזור, תוך שיפור הפריון והרחבת פוטנציאל הצמיחה שלו. בהתאם לכך, מוצע לקדם מכלול צעדים לפיתוח חקלאות מתקדמת, לרבות עידוד השקעות הון בחקלאות, הטמעת טכנולוגיות חדשניות, וליווי מקצועי ליזמים ועסקים חקלאיים. בנוסף, ניתן דגש על התאמת השטחים החקלאיים ועל פיתוח ענפי חקלאות בעלי ערך מוסף גבוה, במטרה להגדיל את היקף הפעילות הכלכלית ולשפר את רמות ההכנסה. צעדים אלו נועדו לחזק את מנועי הצמיחה האזוריים, ולהגדיל את תרומת החקלאות לכלכלה המקומית, בהתאם ליעדי ההחלטה.

שיפור השירותים לתושבים וחיזוק איכות החיים

לצד פיתוח התשתיות והכלכלה, שיפור השירותים הציבוריים ואיכות החיים מהווה תנאי מרכזי למימוש יעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה. איכות השירותים הניתנים לתושבים משפיעה באופן ישיר על ההחלטה לעבור לרשויות ההחלטה, על יכולת ההתבססות בהן ועל שימור אוכלוסייה לאורך זמן.

למערכת החינוך תפקיד מרכזי ומכריע בהגדלת האטרקטיביות של האזור. איכות, גיוון וייחודיות המענים החינוכיים מהווים שיקול מרכזי עבור משפחות בהחלטה על מקום מגורים, ובפרט באזורים פריפריאליים. מערכת חינוך איכותית, חדשנית ומבדלת אינה רק מענה לאוכלוסייה הקיימת, אלא כלי פעיל למשיכת אוכלוסייה חדשה ולחיזוק הצמיחה הדמוגרפית.

בהתאם לכך, קובע פרק זה מכלול צעדים משלימים בתחומי החינוך והשירותים החברתיים, אשר נועדו לשפר את איכות החיים במרחב, לחזק את האטרקטיביות למגורים, ולתמוך במימוש יעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה.

סעיפים 39-51 – חינוך

סעיפים אלו נועדו לחזק את מערכת החינוך ברשויות ההחלטה כמנוע מרכזי למשיכת אוכלוסייה חדשה ולשיפור איכות החיים ב, תוך יצירת מענה חינוכי מגוון, איכותי ובעל מאפיינים ייחודיים.

בהתאם לכך, מוצע לקדם מכלול צעדים משלימים אשר נותנים מענה לכלל רכיבי המערכת – החל בפיתוח תשתיות חינוכיות מתקדמות, דרך הרחבת מענים פדגוגיים ותכניות מצוינות, ועד לחיזוק המעטפת החברתית והרגשית לתלמידים. כלים אלה ניתנים באופן יחסי בהתאם למספר התלמידים בכל רשות.

במסגרת זו ניתן דגש על פיתוח תחומי המדע, הטכנולוגיה והחדשנות, ובפרט באמצעות הקמת מרכז STEM אזורי והרחבת תכניות מצוינות, במטרה לייצר מערכת חינוך מבדלת ואטרקטיבית.

לצד זאת, נקבעו צעדים לחיזוק החינוך הבלתי פורמלי, פיתוח סביבות למידה מתקדמות והעצמת יכולות הניהול וההוראה במערכת.

בנוסף, הפרק כולל מענים משלימים לחיזוק הרצף החינוכי והקהילתי, לרבות תגבור שירותים פסיכולוגיים וחברתיים, קידום מוסדות חינוך ייחודיים, ותמיכה במסגרות חינוכיות ערכיות כגון מדרשות ומכינות קדם-צבאיות.

צעדים אלו נועדו ליצור מערכת חינוך איכותית, מגוונת ומבדלת, אשר תומכת במשיכת משפחות צעירות, מחזקת את ההתבססות באזור, ותורמת למימוש יעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה.

סעיפים 52-55 – תרבות וספורט

סעיפים אלו נועדו לחזק את איכות החיים במרחב רשויות ההחלטה באמצעות הרחבת פעילות התרבות והספורט ושיפור הנגישות לשירותים אלו. בהתאם לכך, מוצע לתמוך בפעילויות תרבות ובשדרוג מתקני ספורט, במטרה להעשיר את חיי הקהילה ולחזק את האטרקטיביות למגורים. צעדים אלו נועדו לתמוך בהתבססות אוכלוסייה ולחזק את המרקם הקהילתי, בהתאם ליעדי ההחלטה.

סעיפים 56-61 - בריאות, רווחה וחוסן קהילתי

קבוצה זו נועדה לשפר ולהרחיב את השירותים החברתיים והבריאותיים בנפה וברשויות ההחלטה, כחלק מחיזוק איכות החיים והתמיכה באוכלוסייה הקיימת והחדשה. בהתאם לכך, מוצע לקדם הרחבת שירותים רפואיים, חיזוק מערך הרווחה והגדלת המענים הקהילתיים, לרבות תגבור כוח אדם מקצועי ותשתיות שירות.

במסגרת הצעדים המוצעים בסעיפים אלה מוצע לחזק את מוקד רפואה דחופה כמענה שירותי חיוני לכלל הנפה, ובכלל זאת באמצעות הארכת שעות הפעילות והרחבת השירותים במוקד. בנוסף, ניתן דגש על חיזוק החוסן הקהילתי באמצעות תכניות ייעודיות, במטרה לתמוך בהתמודדות עם אתגרי הנפה, בפרט לאחר ההשפעות של מלחמת התקומה. יצוין כי במועצה האזורית גולן חלק מהמענים הקהילתיים ניתנים במסגרת היישובים ולא במסגרת המועצתית, ולכן התקציב בקצרים גבוה יותר בסעיף זה. עוד יצוין, כי תמהיל המענים בתחום הרווחה לכל רשות גובש בהתאם לצרכיהן הייחודיים ולהבדלים המבניים ביניהן. כך לדוגמא, הצורך במתן מענים לאזרחים ותיקים עלה בקצרים, בעוד שביישובי המועצה האזורית גולן הדבר פחות נדרש לאור המענים הקהילתיים הקיימים בו לאוכלוסייה זו, והושם דגש על צרכים אחרים. בקצרים ניתן מענה בתקנים עבור שירותי הרווחה עקב קוטן הרשות והצורך שעלה בתגבור כוח אדם בשירותים החברתיים ברשות. ב.מ.א. גולן לא עלה צורך בתגבור כוח אדם ברשות, אולם עלה צורך בתגבור פעילות שירותי הרווחה ולכן ניתן מענה בתחום זה, וכן בהיבטי בינוי למבני רווחה במועצה לטובת טיוב השירותים הניתנים במועצה לרווחת התושבים. צעדים אלו נועדו לחזק את היציבות החברתית, לשפר את איכות החיים, ולתמוך במימוש יעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה.

סעיפים 62-63 - חיזוק הביטחון האישי והאכיפה המוניציפלית

קבוצה זו נועדה לחזק את תחושת הביטחון האישי במרחב הציבורי ולשפר את מערכי האכיפה והנוכחות בשטח, כחלק מהגברת האטרקטיביות למגורים וההתבססות האזרחית באזור. בהתאם לכך, מוצע לקדם הרחבה של פעילות הביטחון הקהילתי ותכניות מניעה, חיזוק מערכי השיטור והפיקוח המוניציפלי, ושיפור יכולות השליטה, הבקרה והתגובה לאירועים. צעדים אלו נועדו לתמוך ביצירת סביבה בטוחה ויציבה לתושבים, לחזק את החוסן הקהילתי, ולסייע במימוש יעדיה הדמוגרפיים של ההחלטה. תקצוב האכיפה המוניציפלית ייחודי לקצרים ונגזר ישירות ממאפייני יישוב עירוני. עוד יובהר כי מענים בתחום המניעה והבטחון הקהילתי קיימים ביישובי המועצה האזורית גולן כחלק מהשירותים הקהילתיים, כגון מדריכי נוער, דבר שחסר במו"מ קצרים ולכן דורש תקצוב ייעודי. עם זאת ניתן תקציב מסוים לצרכים אלה של שירותים קהילתיים גם עבור מ.א. גולן.

חיזוק הרשויות המקומיות והגדלת יכולתן להוביל צמיחה אזורית

פרק זה נועד לאפשר את מימוש יעדיה הדמוגרפיים והכלכליים של ההחלטה באמצעות חיזוק יכולות הביצוע, הניהול והאיתנות של הרשויות המקומיות. יישום התכנית מחייב הובלה של תהליכי פיתוח, קליטת אוכלוסייה והרחבת שירותים בהיקפים משמעותיים, ועל כן נדרש מענה מותאם למאפייניהן השונים של הרשויות.

סעיף 64 - מענקי פיתוח

אחד החסמים המרכזיים ליכולתן של רשויות ההחלטה לקדם פרויקטי פיתוח נובע מהיעדר מקור תקציבי לתב"רים. ברוב יישובי נפת הגולן קיימת הנחה של 100% מערך הקרקע, ולפיכך נמנעת מהרשויות הכנסה מחלף היטלי השבחה, דבר שמפחית באופן דרסטי את משאבי הרשויות לצרכי פיתוח. במצב דברים רגיל, בו הגידול הוא איטי יחסית, נתון זה מווה אתגר. אך תחת יעדי גידול אינטנסיביים, המצריכים פיתוח משמעותי – נדרשים תקציבי פיתוח משלימים כדי לעמוד בקצב הגידול, ולפיכך נתון זה מהווה חסם משמעותי. בהתאם לכך, סעיף זה נועד להעמיד לרשות המקומיות כלי גמיש לקידום פרויקטי פיתוח התומכים בגידול הדמוגרפי ובהרחבת השירותים, בהתאם לנהלי משרד הפנים, ובדומה לסעיף 13 בהחלטה 864.

היקפי התקצוב משקפים התאמה להיקפי הפיתוח הצפויים בקצרין, נדרש מענה להרחבה עירונית מרוכזת, הכוללת פיתוח שכונות, מבני ציבור ושירותים בהיקף משמעותי. במועצה האזורית גולן, המענקים מיועדים לתמיכה בפיתוח מבוזר ביישובים, בהתאם למאפייני ההתיישבות הכפרית.

סעיף 65 - טרנספורמציה דיגיטלית

סעיף זה נועד לשפר את יכולות הניהול, הבקרה והנגשת השירותים לתושבים, באמצעות קידום תהליכים דיגיטליים.

הקצאת המשאבים נעשית באופן מאוזן בין הרשויות, נוכח הצורך המשותף בייעול תהליכים ובהתאמת השירותים לגידול הצפוי, תוך יישום מותאם בקצרין, בדגש על עומסי שירות עירוניים, ובמועצה האזורית גולן, בדגש על מתן שירותים בפריסה מרחבית רחבה.

סעיף 66 - תכנית רב-שנתית לחיזוק הרשויות

סעיף זה נועד להבטיח כי הגידול הדמוגרפי יתמוך בבסיס מוניציפלי יציב ומתפקד, באמצעות תכנית רב-שנתית הכוללת חיזוק ניהולי וליווי קהילתי.

ההבחנה בהיקפי התקצוב בין הרשויות נובעת מהבדלים בהיקף הגידול הצפוי ובאופי ההתמודדות בקצרין, ניתן דגש על קליטת אוכלוסייה בהיקפים משמעותיים, חיזוק מערכות עירוניות ושדרוג המרחב הציבורי. במועצה האזורית גולן, המענה מתמקד בחיזוק יישובים קיימים, ליווי קהילתי והתאמות נדרשות להתפתחות מדורגת.

סעיף 67 - מוכנות לחירום בקצרין

סעיף זה נועד לבניית מרכז הפעלה רשותי לחירום, בדומה למרכזי הפעלה קיימים ברשויות שונות. זאת לצורך טיוב המענה הניתן בעת חירום ויכולת שליטה ובקרה עצמאית שיסייעו לרציפות תפקודית של הרשות ומתן מענה מיטבי לאוכלוסייה. יצויין כי במ.א. גולן קיים כבר מרכז הפעלה כאמור.

הפוטנציאל האנושי הטמון בהגעתם של עולים חדשים לישראל מהווה נדבך מרכזי בהשגת מטרת העל של החלטה זו – חיזוק ההתיישבות והצמיחה הדמוגרפית באזור הגולן וביישוב קצרין. העלייה לישראל היא מנוע צמיחה אסטרטגי והעולים החדשים יכולים לתרום למימוש יעדי הצמיחה ולביסוס המרחב כסביבת מגורים, תעסוקה ופיתוח אזורי איכותית.

יישום מודל העלייה הקהילתית בקצרין נועד לחזק את מעמדה כעוגן המרחבי של הגולן, וכמוקד משיכה לאוכלוסייה צעירה ואיכותית, במסגרת תהליך ההתחדשות והפיתוח של העיר. מודל זה, המבוסס על קליטת קבוצות עולים בתוך קהילה ותיקה ומבוססת, תורם ישירות ליעדי ההחלטה לשיפור השירותים לתושבים וחיזוק איכות החיים באזור. אספקת מעטפת קליטה מיטבית משתלבת עם היבטי ההחלטה של פיתוח התשתיות האזוריות ומבני הציבור הנדרשים לתמיכה בהתרחבות האוכלוסייה ובקליטת תושבים חדשים.

למרות הפוטנציאל הקהילתי הקיים בקצרין, הכולל גם עולים ותיקים רבים, נתוני העלייה נמצאים בשנים האחרונות במגמת ירידה. הקצאת התקציב הייעודי לשנים 2027–2030 נועדה להסיר חסמים קהילתיים ולייצר תנאים שיעודדו השתקעות והתבססות של עולים חדשים בעיר, ויתרמו לחיזוק המרקם החברתי, לפיתוח הכלכלה המקומית ולמשיכת השקעות עתידיות, זאת בהלימה ליעד לפיתוח מנועי צמיחה כלכליים והגדלת התעסוקה באזור. לבסוף, לאור האתגרים הייחודיים של רשויות ההחלטה המוגדרות כיישובי עדיפות לאומית – ובכלל זה הריחוק הגיאוגרפי, הפריסה הרחבה והמצב הביטחוני המיוחד באזור, מוצע לפטור את הרשויות מהשתתפות עצמית

(Matching) בתוכניות אלו, לשם חיזוק האיתנות הפיננסית של הרשויות והגדלת יכולתן המעשית להוביל את תהליכי הצמיחה והפיתוח המפורטים בהחלטה זו

סעיפים 68-71 ניהול ההחלטה

יישום החלטה רחבת היקף הכוללת מספר רב של משרדי ממשלה, רשויות מקומיות וגופי ביצוע מחייב מנגנוני תיאום, ניהול ובקרה אפקטיביים. לפיכך מוצע לקבוע מספר כלים משלימים לניהול התכנית, אשר יבטיחו תיאום בין הגורמים המעורבים, שימוש יעיל במשאבים הציבוריים ויכולת התאמה של כלי הסיוע לצרכים המשתנים במהלך תקופת היישום.

במסגרת זו מוצע להסדיר מנגנון לתיאום פרסום ממשלתי הנוגע לפעולות המתבצעות כחלק מהתכנית, על מנת להבטיח אחידות מסרים, שימוש יעיל בתקציבי פרסום וניהול כולל של פעילות הממשלה במסגרת תכנית הפיתוח לצפון.

לבסוף, מוצע להסדיר את המסגרת התקציבית הכוללת ליישום ההחלטה, וכן לקבוע מנגנונים לניהול גמיש של התקציב במהלך תקופת היישום, לרבות אפשרות לדחית ביצוע צעדים ולהסטת תקציבים בין סעיפים בהיקף מוגבל. מנגנונים אלו נועדו לאפשר התאמה לצרכים המתפתחים תוך שמירה על המסגרת התקציבית ועל הוראות חוק יסודות התקציב.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

בגוף ההחלטה.

גורם אחראי למעקב (בהחלטה שעל פי מהותה טעונה מעקב אחר ביצועה)

בגוף ההחלטה.

תקציב

בגוף ההחלטה.

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

טרם נמסרו עמדות השרים הנוגעים לעניין.

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

טרם נמסרה עמדתו.

מגיש: השר במשרד האוצר

כ"ז בניסן מהתשפ"ו

13 באפריל 2026